Զ· ՏԱՐԻ 1686 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 16 ՆԱՒԱՍԱՐԴ 4382 — Հ· Տ· 26 ՕԳՈՍՏՈՍ 1889 — Ն· Տ· 7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1889 — ՀԻՃՐ· 11 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1307 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՕՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար	Տարեկան		160
» »	Վեցամսեայ		80
» »	Եռամսեայ		40
Գաւառաց »	Տարեկան		200
» »	Վեցամսեայ		100
Օտար երկիրներէ	տարեկան	Ֆրանք	56
» »	վեցամսեայ	»	28

Պէտք չգրկուած լրագրոց հասցէն ... Տնօրէնութեան վրայ և խմբագրութեան գրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 26 ՕԳՈՍՏՈՍ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՔ

ՍԵՐՊԻՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՎԷՃԸ

Վիեննայէ կը հեռագրուի առ Թայմզ, 2 սեպտ·

«Սերպիական սպառնալիքներ, որք փութաջանութեամբ յառաջ կը տարուին, մտահոգութիւն կը պատճառեն ի Սօֆիա, և պուլկար կառավարութիւնն հարկ համարեց Բ· Դրան և դաշնակից Տէրութեանց ուշադրութիւնն հրաւիրել զինուորական գործոց վերջերս ի Սերպիա ստացած ընթացքին վրայ։ Իրողութիւն մ'է թէ Պելկրատի օսմանեան զինուորական կցորդ Աճէմ պէյ, հրաժանգ ընդունած է սերպեւպուլկար սահմանագլուխն երթալու և գործոց վիճակին վրայ տեղեկագիր մատուցանելու իւր կառավարութեան։ Աճէմ պէյ անցեալ ուրբաթ Նիշ հասաւ, ուստից Փիրոթ և Զարիպրոտ պիտի երթար։ Ուրիշ Տէրութիւնք ալ և է միջոց ձեռք չպիտի առնուն, կատարելապէս յարգելով Սերպիոյ իրաւունքն որով կարող է իւր երկրին մէջ իւր ուզածն ընել, բաւական է որ բան չընէ իւր դրացեաց։ Բայց և այնպէս, Վիեննայի դահլիճը մօտէն կը հսկէ Սերպիոյ դէպքերուն վրայ, և չանդիտանար թէ սերպ բանակը գործնականապէս պատերազմական վիճակի մէջ դրուած է։ Խնամակալութիւնն իւր հաշուոյն պատերազմի չպիտի ձեռնարկէ անշուշտ։ Առ այս պէտք եղած դրամն ալ չունի, և գիտէ թէ իւր կողմը չպիտի լինի հանրային կարծիքն, որ 1885ի աղէտալի պատերազմին կրկնութեան պատասխանատուութենէն կը խորշի բացարձակապէս։

«Ուրեմն առ ի՞նչ պատերազմական պատրաստութիւններ կը կատարէ Սերպիա, կը հարցնէ Թայմզի թղթակիցն, որ առ այս սա միակ բանաւոր պատասխանը կը գտնէ թէ սերպ կառավարութիւնն, երկիրը տեսակ մը բանակետղի վերածելով, ռուսական խորհրդոց կը հետեւի թերեւս։ Սերպիա պատրաստ պէտք է լինի իւր վաշտերը շարժելու երբ վերէն հրաման գայ, ինչպէս ռուս կառավարութիւնն ալ չի դադրիր իւր զօրքերն համախմբելէ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ արեւելեան սահմանաց վրայ։»

* *

Մեզ անհաւատալի կը թուի որ Սերպիոյ Խնամակալներն, որոց հայրենասիրութիւնն երկբայելի չէ, իրենց ազգին զինուորական վիճակը բարւոքելով՝ ուրիշ Տէրութեան մը քաղաքական խորհրդոց գործիք լինին։ Թերեւս աւստրեան լրագիրք շահաւոր կը համարին այսպէս նկատել գործն, աւստրեան ճնշումն անպակաս ընելու համար Պելկրատի կառավարութեան վրայէն։ Բայց Սերպիա ի՞նչ շահ կրնայ ունենալ Ռուսիոյ և Աւստրիոյ միջեւ պատերազմի մը մասնակցելու։ Աւելի բանաւոր է խորհիլ թէ՝ Նախորդ թագաւորին օրով 1885ի աղէտալի պարտութենէն վշտաբեկ՝ Նոր կառավարութիւնը կը փափաքի երկրին զինուորական ոյժերն այնպիսի վիճակի մը մէջ դնել որ այդ օրինակ աղէտք այլ եւս չկրկնուին։

* *

Փեթերսպուրկէ կը հեռագրուի թէ Չեռնակորայի իշխանը վերջերս ռուս կառավարութենէն իբր մէկ միլիոն ռուպլի գումար մը ստացած է, աւստրեական քանի մը դրամատուներու պարտական եղած գումարներն ամբողջովին վճարելու համար։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Տէյլի Նիւզ տարօրինակ լուրեր կը հրատարակէ յաճախ, և իւր թղթակիցք ոմանք գուշակութեան մեծ տաղանդ մ'ունին, որ ամեն անգամ յաջող արդիւնք չի տար։ Արդեօք ճի՞շդ է այն գուշակութիւն զոր այդ թերթին Օտեսայի թղթակիցն բրած է, իբր թէ առաջիկայ գարնան պաշտօնապէս պիտի հռչակի եղեր ֆրանքեւռուս Նիզակակցութիւնը։ Բայց ստոյգ թէ ոչ, այս լուր ժամանակաց նշան մ'է, կը ցուցնէ թէ «հովն ո՛ր կողմէն կը փչէ»։ Ամեն օր նոր փորձեր ունինք ֆրանքեւռուս բարեկամութեան ու համամտութեան հաստատման ու զօրացման, և անկարելի չէ որ երբ Աւստրիա կը նիզակակցի Իտալիոյ հետ, որոյ դէմ միշտ պատերազմական վիճակի մէջ գտնուած է, և յորում հակաաւստրեան կուսակցութիւն մը միշտ կը գործէ, Ռուսիոյ Ինքնակալութիւնն եւս նիզակակցի Ֆրանսայի Հանրապետութեան հետ, որուն հետ ոեւէ փիլիսոփայական սկզբանց մասին համամիտ չէ, գէթ քաղաքական գործունէութեան ու նպատակի հակառակութիւն մը չունի։

* *

Պերլինէ սեպտ· 2 թուով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ գերման մամուլը մեծ աղմուկ կը յարուցանէ բաժակաճառի մը առթիւ, զոր ի Բիչնեւ սպայից հացկերոյթի մը մէջ զօրաբաժնի հրամանատարն արտասանած է սա բանիւք·

«Տեա՛րք, հեծելազօրքը զարդիս մեծ դեր ունի բանակին մէջ։ Ներեցէք որ յիշեցնեմ ձեզ ռուս հեծելազօր սպայի մը փորձն, որ ինչպէս գիտէք, ձիով գնաց հարաւային Ռուսիոյ մէջ Եյտքունենէ մինչեւ Փարիզ, և այն՝ խիստ կարճ միջոցի մէջ։ Այս սպայ փորձով հաստատեց որ մեր հեծելազօրք եթէ ուզէ, կարող է ութ օրուան մէջ բովանդակ Գերմանիայէն անցնիլ մինչեւ Լոռէն։ Ուրեմն, ութ օրէն կրնանք մեր եղբարց՝ ֆրանսացի սպայից ձեռքը սեղմել։ Այո՛, ի տես լոկ մեր ձիոց և մեր հեծելազօրաց, թշնամիք պիտի դողան, ինչպէս ժամանակաւ դողացած էր Նափոլէոն Ա·»

Այս խօսքեր եռանդագին հաւանութեամբք ընդունուած են։ Գերմանիոյ մամուլն այս յայտարարութիւնները կը նկատէ նոր ապացոյց մը Ռուսիոյ մէջ տիրող պատերազմասէր ոգւոյն։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ ԻՏԱԼԻԱ

Վիլհէլմ կայսր ամենայն հաւանականութեամբ կը սպասէ Ռուսիոյ կայսեր այցելութեան՝ Վիքթորիա կայսրուհւոյն հետ յԻտալիա և անտի ի Ցանաստան ուղեւորելու համար։ Այս ուղեւորութիւն քանիցս ետ մնաց՝ Ռուսիոյ կայսեր ի Գերմանիա ուղեւորութեան ետ մնալուն համեմատ։

Դէպ ի հոկտ· ի 15ը Վիլհէլմ կայսր և Վիքթորիա կայսրուհին ի Մոնձա (Իտալիա) հասնելով, չորս հինգ օր պիտի մնան Ումպերթօ թագաւորին և Մարկարիտա թագուհւոյն քով, բոլորովին ընտանեկան կերպիւ, առանց բնաւ պաշտօնական ընդունելութեանց, ինչպէս Գերմանիոյ կայսրն ու կայսրուհին փափաք յայտնած են։ Անոնք յետոյ Ճենովա պիտի երթան, ուստից Հօհէնցոլլերն մարտանաւը նստելով Նափոլի պիտի երթան։ Հոս երկու-երեք օր պիտի մնան, այցելելով Փոմփէյի աւերակները, Փուծծոլս, Քասթելլամարէ, գիւղերն անցնելով զբօսանաւուն մէջ։ Ճենովայէ ելնելով, մինչեւ Ցանաստան Վիլհէլմ կայսեր և կայսրուհւոյն պիտի ընկերանան երեք իտալեան զրահաւորներ, գերման զրահաւորներէ զատ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Պերլին, 4 սեպտ·—Նորակազմ երկու զօրաբանակներէն մին Մէձի գաւառին մէջ պիտի մնայ, միւսն ալ Պրոմպերկի գաւառին մէջ, ի լեհական Բօզնանի, Ռուսիոյ սահմանաց մօտ։

—Փարիզ, 4·—Պաշտօնական ակմբոց մէջ, ստոյգ կը համարուի թէ Ռուսիոյ գահաժառանգ կայսրորդին Փարիզ պիտի գայ Արուեստահանդէսին փակումէն յառաջ·—Կ'ըսուի թէ Զօր· Պուլանժէ նաեւ Զինուորական Ատենի մ'առջեւ ի դատ պիտի կոչուի, (ինչպէս Պուլանժէականք կը պահանջէին, այն վստահութեամբ թէ ֆրանսացի Մարեշալներ և զօրավարներ՝ իբրեւ դատաւոր՝ Նպաստաւոր պիտի գտնուին Պուլանժէ զօրավարին՝ իրենց զինակցին։)

—Պելկրատ, 4· —Նոր բանակցութիւնք սկսան Խնամակալութեան և Նաթալի թագուհւոյն միջեւ։ Ալեքսանդր թագաւոր աղաչեր է իւր մօր որ հաճի ընդունիլ Միլան թագաւորին դրած պայմանները մօր և որդւոյ տեսակցութեան համար։

—Զանզիպար, 4· —Զանզիպարի սուլթանը դեսպանութիւն մը կը ղրկէ ի Պերլին՝ Վիլհէլմ կայսրը շնորհաւորելու իւր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։

—Փարիզ, 4· —Կը հերքուի այն լուր թէ Փեթերսպուրկի ֆրանսայի դեսպան Պ· տը Լապուլէյ պաշտօնէ հանուեր է։—Եգիպտոսի Խտիվին երկու որդիքն երէկ ի Ֆոնթէնպլօ Պ· Քառնոյի հետ ճաշեցին։

—Չեռնովից, 4·— Չերեմոս, Փրութ, Սերէթ և Սուչավա գետերուն յորդումէն յառաջ եկած ողողմունք ծանր վնասներ պատճառեցին։ Հարիւրաւոր ընտանիքներ ամենայն ինչ կորուսին։ Մարդու զոհեր ալ եղան, որոց ճիշդ թիւն յայտնի չէ դեռ։

—Վիեննա, 4·—Պրոտիէ աւստրեան լրագրաց ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ աւստրեան սահմանաց վրայ ռուսական պահակազօրքն ի նորոյ ստուարացած է այս օրերս։

—Նիւ Եորք Հէրըլտին Փեթերսպուրկի թղթակիցը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ գահաժառանգին ի Փարիզ ուղեւորութիւնը սեպտ· ամսուն՝ արդարեւ որոշուած բան մ'է։ Կայսրորդին ծպտեալ չպիտի ուղեւորի։ Իւր այցելութիւն կէս պաշտօնական հանգամանք պիտի ունենայ, Ցանաստանի թագաւորին այցելութեան նման։ Զարեւիչը (գահաժառանգը) պիտի ընդունի Հանրապետութեան Նախագահին Պ· Քառնոյի պաշտօնական հրաւէրն յիշեալ։

—Սօֆիա, 2·—Աստ կառավարական ակմբոց մէջ լաւ տպաւորութիւն յառաջ բերաւ Սերպիոյ գործակալին տրուած բացորոշ հաւաստիքը թէ Սերպիա խաղաղասէր է, և ձեռք առնուած զինուորական տնօրինութիւնք բնաւ պատերազմական հակում չունին։

—Հռոմ, 2·—Օփինիօնէ լրագիրն Աֆրիկոյ Նահանգէն նամակ մը կը հրատարակէ, յորում այն նահանգի տնտեսական կացութիւնը շատ վտանգաւոր կը նկարագրուի՝ հենձոց անյաջողութեան և գործոց դադարման պատճառաւ։

—Վիեննա, 3·—Ֆրանձ Եօզէֆ կայսր երէկ յաւուր կառախմբով Եարոսլաւ գնաց, ի Կալիչիա, ուր սկսան մեծ զօրաշարժեր։ Կայսեր կ'ընկերանան Գերմանիոյ և Իտալիոյ զինուորական կցորդները։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԿԱՅՍՐՆ Ի ԿԱԼԻՉԻԱ

Ռուսիոյ մէջ մեծապէս ուշադրութիւն կը գրաւէ այն այցելութիւն զոր Ֆրանձ Եօզէֆ կայսր այս միջոցիս կ'ընէ իւր լեհ հպատակներուն, անոնց հայրենի երկրին մէջ, ի Կալիչիա, աւստրեան Լեհաստան։ Եարոսլաւի դաշտերուն մէջ մեծ զօրաշարժեր կատարել տալու համար Կալիչիա երթալով, կայսրն անցաւ Քրաքովէ, ուր ժողովրդային համակրանաց ջերմագին ցոյցերով ընդունուեցաւ։ Անհուն բազմութիւն մը ճշմարտապէս սրտաբուխ կեցցէներով ողջունեց կայսրը։ Այս ցոյցեր այնչափ աւելի ուշագրաւ էին որչափ ռուս կառավարութիւնն ունի լեհ հպատակներ որոց վիճակը ծանօթ է, և Ռուսիա չուզեր որ Աւստրիոյ Լեհերն Աւստրիոյ Տէրութեան և Բրուսիոյ Լեհերը Գերմանիոյ Տէրութեան չափազանց անձնուէր լինին։

* *

Քրաքովի քաղաքապետն յայտարարեց և հաստատեց «լեհ ժողովրդոց անխախտելի հաւատարմութիւնն եւ անձնուիրութիւնն», առ որ կայսրը պատասխանեց· «Շնորհակալ եմ, Տեա՛րք, որ այսչափ մեծ թուով եկեր էք ողջունել զիս Քրաքովէ անցնելուս առթիւ։ Միշտ հաճութեամբ կ'այցելեմ ի Կալիչիա, ուր ապահով եմ սիրալիր ընդունելութիւն մը գտնելու, և գիտէք թէ ես ալ անկեղծապէս անձնուէր եմ ձեր երկրին»։

Ի Եարոսլաւ կայսրն աւելի երկար բանախօսութիւն մ'ըրաւ ի պատասխան քաղաքապետին շնորհաւորութեանց ու բարեմաղթութեանց, և սա բառերով կնքեց իւր խօսք· «Կրնաք վստահիլ իմ հայրական անընդհատ հոգածութեանս այս հաւատարիմ երկրի նկատմամբ»։

Վիեննայի լրագիրք ոմանք այնքան կը չափազանցեն որ կ'ըսեն թէ Ֆրանձ Եօզէֆ կայսեր այս ուղեւորութիւն կնքած է Կալիչիոյ միութիւնն Հապսպուրկեան կայսերական Տան հետ, որ աւստրիացի Լեհերէն աւելի քաջ պաշտպաններ պիտի չունենայ։—Բայց միթէ ցարդ Կալիչիա թո՞յլ կապով մը կապուած էր Աւստրիոյ վեհապետական Տան հետ։ Ո՞չ ապաքէն՝ ի տես իրենց ռուսահպատակ ազգակցաց կացութեան՝ Աւստրիոյ հպատակ Լեհերն ուրիշ ամեն աւստրեան հպատակներէ աւելի հաւատարմութեամբ կապուած են Հապսպուրկեան վեհապետական Տան հետ։

* *

Դժբախտաբար, Աւստրիա ուրիշ սլաւ հպատակներ ալ ունի որք շատ գլխու ցաւ կուտան իրեն։ Աւստրիոյ Տէրութիւնն երկու հաւասար մասերու բաժնուած լինելով, իշխանութեան այս բաժանման մէջ մասն չունեցող սլաւ ժողովուրդք ևս բաժին կը պահանջեն՝ երկակ Տէրութիւնն եռեակ —կամ քառեակ— Տէրութեան մը վերածել առաջարկելով։

Չեխերուն վէճը ծանօթ է։ Անոնք բոլորով սրտիւ կ'ատեն գերման տարրն որ ի Պոհեմիա չեխ մեծամասնութեան մէջ կը բնակի, և երբեմն քաղցր բանիւք, երբեմն կծու լեզուաւ, կը պահանջեն որ Աւստրիոյ կայսրն և Հունգարիոյ թագաւորը բարեհաճի երրորդ թագ մը դնել, Պոհեմիոյ վաղեմի թագաւորութեան թագն, ի Փրակա մայրաքաղաք։

* *

Չեխերուն հետ ահա կը միւին Խրուաթք, որք նոյնչափ կ'ատեն Մաճառներն և Իտալացիներն որչափ Չեխերն՝ զԳերմանս։ Չեխերն ալ կը խնդրեն որ Աւստրիոյ կայսրն, Հունգարիոյ թագաւորն և Պոհեմիոյ հաւանական թագաւորը բարեհաճի թագ կապել յԱկրամ՝ Խրուաթաց մայրաքաղաքին մէջ՝ իբրեւ թագաւոր Խրուաթիոյ, կամ հարաւային սլաւոնեան Նորակազմ մի Պետութեան։ Դալմատիոյ Նահանգային Ժողովն որոշում մը քուէարկեց ի նպաստ կազմութեան Թագաւորութեան մը յորում բովանդակին Դալմատիա, Խրուաթիա և Սկլաւոնիա, ըստ օրինակի Հունգարիոյ։

Այս նորակազմ Պետութեան ջանքը պիտի լինի «խրուաթացնել» դպրոցներն ու բովանդակ վարչութիւնը, Մաճառաց և մանաւանդ Իտալացւոց ազդեցութենէն ազատելով զանոնք։ Այս Խրուաթք որք երբեմն իտալերէն լեզուաւ կ'ընդունէին բարձրագոյն կրթութիւն և իտալեան քաղաքակրթութեան շնորհիւ յառաջ կ'երթային՝ այժմ իտալական բան մը չեն ուզեր, և իրենց սլաւ ցեղին, սլաւ պատմութեան, սլաւ լեզուին և սլաւ քաղաքակրթութեան մէջ կը յուսան գտնել ապագայ զարգացման միջոցները։

Խրուաթական ազգային Ակումբն որ այս գաղափարաց իրագործման հետամուտ է, իւր հիմնադրոյն համար Նահանգային Ժողովոյ անդամոց աւելի քան կիսուն ստորագրութիւններն ընդունած է, և ամեն միջոցներով պիտի գործէ եղեր։

Ահա՛ նոր հոգ մը Վիեննայի արդէն բազմահոգ կառավարութեան։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷ

Պելճիոյ Լէոփոլտ թագաւորն որ միանգամայն Քոնկոյի վեհապետն է, երկու հրամանագրեր ստորագրեց իւր Պետութեան վերաբերեալ։ Առաջինով կ'արգիլէ առանց արտօնութեան փղի որսորդութիւնը, կանոնազանցներուն սպառնալով դրամական տուգանք և բանտարկութիւն։ Երկրորդով ի Պրուսէլ կը հաստատէ բարձրագոյն խորհուրդ մը, որ Քոնկոյի Պետութեան համար թէ՛ Պետական Խորհրդոյ, թէ՛ Վճռաբեկի և թէ վճռաբեկ Ատենի պաշտօնները պիտի վարէ։ Այս Խորհուրդ բաղկացեալ է տասն և չորս պելճ իրաւագէտներէ, մէկ անգլիացի փաստաբանէ, Փեթերսպուրկի իրաւագէտ ուսուցչապետ Պ· տը Մարթէնսէ և Զուիցերիոյ Պրուսէլի ընդհանուր հիւպատոսէն, որ Պրուսէլի Համալսարանին մէջ միանգամայն իրաւագիտական դասախօս է։ Այսպիսի զօրաւոր մարմին մը պէտք է խոստովանիլ թէ ո՛չ թէ Քոնկոյի դեռ սաղմնային Պետութեան այլ ճշմարտապէս մեծ Տէրութեան մ' իրաւաբանական բարձրագոյն խնդիրները կրնայ տնօրինել յաջողապէս։

ՉԱՐԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պերլինի Իրաղէկ Փօսթ լրագրոյն տրուած նորագոյն տեղեկութեան նայելով, Ռուսիոյ կայսեր ուղեւորութիւնն ի Պերլին նորէն յետաձգուած է, և տեղի պիտի ունենայ սեպտ· 13/25ին։

Աւելորդ է յաւել թէ այս նոր յապաղում աւելի եւս նշանակալից է քան բոլոր այն յապաղումներ որոց ցայս վայր ենթարկեցաւ այս հռչակաւոր ուղեւորութիւն՝ իւր բացասական կարեւորութեամբ։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԼՈՒԻ ՆՈՒԱՐ

ԱՆԻԾԵԱԼ ՊԱՆԴՈԿԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԱՀԱՑՈՒ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Կոմսուհին լռեց· իր հոգւոյն վիճակին վրայ ծերունւոյն յայտնութիւններն յինքեան զարթուցած էին չարաշուք յիշատակներ եւ նոնրահաւատ երկիւղներ։ Բարայրին մէկ մութ խորշը քաշուեցաւ մտածելու համար· Հարիւշ քարայրին դրան առջեւ կեցաւ անխօսուկ։

Փոթորիկը կը հանդարտէր այդ միջոցին։

Ծերունին թող տուաւ որ անձրեւը կաթիլ առ կաթիլ թափի ծառերէն· գիշերը եկած էր, մռայլ գիշեր՝ տակաւին ամպամած երկնքի մը ներքեւ· ի զուր սպասեց որ երկինքը պայծառանայ· օդը չպարզուեցաւ։ Ցայնժամ ըսաւ Լոռայի·

—Ժամանակ է Ֆոնդէնպլօ դառնալու և անտառէն հեռանալու։ Ճամբան երկար է։

—Մեկնի՛նք, ըսաւ Լոռա։

Լռութեամբ անցան տակաւին թաց արահետներէն, մանկամարդ կինը միշտ եռաղուն, ծերունին միշտ թախծալից։

Ով որ տեսնէր զԼոռա այդ ամայի ուղիներուն մէջ, որ իր գրեթէ մերկ ոտքով կը կոխոտէր տիղմը, չպիտի ճանչնար բնաւ կոմսուհին։ Ներսիդիէն, աղնուական տիկինը՝ պողպատեայ մարմնով գնչուհին մնացած էր· անփոյթ էր ջրի լայն լճակներուն որք աստ անդ կը կտրէին ճամբան· իր միտքն ուրիշ տեղ էր։ Հարիւշ մերթ ակռայներուն մէջէն կը մռմռար կցկտուր խօսքեր, և ետին դառնալով, կը դիտէր նորա գլխիկոր գնացքը։

Այսպէս հասան վերջապէս ի Ֆոնդէնպլօ։

Կոմսուհին, ո՛ւր է կասկածի տեղի չը տալու համար, գնչուներուն կառքին մէջ պառկեցաւ։

Ցաջորդ օրը, Լոռա պատրաստուեցաւ Բարիզ մեկնիլ վերստին տեսնելէ յետոյ զՀարիւշ որ կ'սպասէր գրասենեակներու բացման, ստանալու համար կարեւոր պարգեւ մը ներկայացնելով երկու հարիւր իժի գլուխ· իր բրած ամենէն գեղեցիկ որսորդութիւնն էր այս։

Ծերունի գնչուն ուրախութեամբ ընդունեց կոմսուհւոյն հրամանները։

—Ամբողջ ութ օր կը շնորհեմ քեզ, ըսաւ, քուկիններդ տեսնելու համար։ Իններորդ օրը Բարիզ պիտի գաս, իմ տունս· եղբայրներ պիտի ընդունին զքեզ։ Ամենքն ալ իմ սպասաւորներս կը նկատուին· Հունգարացիներ կը կարծուին։ Դուն խսկ հունգարական հագուստներ պիտի հագնիս եւ Պասքնի շրջակայքն իմ հողերուս մատակարար ծերունի սպասաւորի մը դերը պիտի խաղաս։ Եւ իբր թէ կուգաս հաշիւներ ներկայացնելու, իժերը պիտի բերես։

—Լաւ, ըսաւ Հարիւշ։

—Ի՞նչպէս պիտի ընես պարկդ պարապադալէն անցընելու համար, առանց աչքէ անցունել տալու։

—Աչքէ պիտի անցունեն, պատասխանեց Հարիւշ։ Միայն թէ մէջը բան մը չպիտի գտնուի։ Իժերը կուրծքիս մէջ պիտի պահեմ։

—Ակռաներնին պիտի փրցնե՞ս ուրեմն, այն ատեն բան մը չարժեր։

—Այդպիսի բան չպիտի ընեմ, ըսաւ ծերունին, բայց պիտի քնացնեմ։

—Ի՞նչ կերպով։

—Իժը գորտ կ'ուտէ։ Բանի մը կաթիլ ափիոն առնել պիտի տամ երկու գորտերու զորս ապա երկու քարերուն առջեւ պիտի նետեմ՝ կառախումբ նստելէս առաջ։ Քարերս այս կերպով տասներկու ժամ թմրած պիտի մնան· այսչափ ժամանակը կը բաւէ ինծի։

Կոմսուհւոյն միտքը գաղափար մը եկաւ յանկարծ։

—Ափիոնին չափը կարգադրելով, հարցուց, կարելի՞ է քարերը քնացնել աւելի կամ նուազ երկար ժամանակ։

—Այո, անշուշտ, ըսաւ Հարիւշ։

—Ա՛ս գործիս կուգայ, լա՛ւ, մրմնջեց կոմսուհին։ Իմ ծրագրիս գործադրութիւնը կը դիւրանայ։

—Ի՞նչ բանէ կը վախնայիր։

—Կը վախնայի որ այս իժը անկողնի մը մէջ դնելու պաշտօն ունենալով կինը վարանէր։ Պիտի վախնար որ քարը կինը չխածնէ, եթէ սա արթուն ըլլար։

—Կրնա՞մ տեսնել այդ կինը, հարցուց Հարիւշ զգուշաւոր դէմքով մը։

—Այո, ըսաւ կոմսուհին։

—Այն ատեն պիտի ընտանեցնեմ զինքը սողուններուն հետ եւ երկիւղները պիտի փարատին։

—Վստահ ըլլամ ուրեմն որ որոշեալ օրը պիտի տեսնեմ զքեզ, ըսաւ Լոռա ծերունւոյն։ Եւ խորհէ՛ որ լաւ պէտք է մնաս։

—Լաւութիւնը չը սովրեցա՞յ աքսորանաց երկար տարիներու միջոցին, ըսաւ։ Ցետոյ, անձկալի գորովանօք, յիշեցուց իր առջի օրուան գուշակութիւնը։

—Երէկ, ըսաւ, փոթորիկն, որսորդութիւնը, փրկութեան ուրախութիւնը ներշնչեցին զիս։ Պայծառ տեսայ ապագային մէջ։ Վերին ոգիներուն շունչն այցելեց ինծի և վստահ եմ որ միտքս պայծառացաւ· խորհէ՛ գուշակութեանս վրայ, Լոռա։ Խորհէ՛ այն հաստատամտութեան վրայ որ կրնայ փրկել զքեզ, և սպաննէ այն երիտասարդը։

—Որոշած եմ, ըսաւ կոմսուհին տրտմագնելով։

—Եթէ ճշմարիտ կը զղջես, հանդարտ սրտով պիտի մեռնիմ, վստահ լինելով թէ մեր թագուհին փառաւոր պիտի ըլլայ։

Լոռա խորին սրտայուզութեամբ մատնուած էր· այս խօսակցութիւն ծանր կուգար իրեն։

—Ես կը մեկնիմ, ըսաւ կոմսուհին։ Ողջամբ վերադարձ կը մաղթեմ քուկիններուդ քով, Հարիւշ։ Զը թերանա՛ս ժամադրութեանդ մէջ։

—Որոշեալ ժամուն հոն եմ, ըսաւ ծերունին։ Բայց, դարձեալ կ'ըսեմ, անողոք եղիր այդ երիտասարդին դէմ։

Կոմսուհին մռայլ համակերպութեան շարժմամբ մը պատասխանեց և հեռացաւ։

Ժ

ՀՐԱՊՈՅՐԱՆՔ

Տօքթօր Ֆավէլ հիւանդանոց մը ունէր ուր կը խնամէր բաւական թուով հարուստ հիւանդներ· ընդհանրապէս տասնի չափ գիշերօթիկ ունէր, այր և կին, ամէնքն ալ բարձր դասէն։ Տարեկան վճարումն էր երեսուն հազար ֆրանք, ահագին գումար· բայց անոնք ալ միլիոնատէր ու ծանրապէս հիւանդ մարդիկ էին։ Սպասարկութիւնը շատ բազմածախ էր, սենեակները շատ շքեղ, սեղանը մեծ ճաշակաւ պատրաստուած։ Մնաց որ, տօքթօր Ֆավէլի խնամքներն երբեք սուղ չէին։ Բոլոր գիշերօթիկներն իրենց հետ կը բերէին առնուազն երկու սպասաւոր։

Արդ, Արմանի մեկնումէն քանի մը օր յետոյ, Ֆավէլի ներկայացաւ մեծահասակ Հունգարացի մը, բարձրաստիճան ազնուական, որ տօքթօրին մասնագիտութիւնն եղած հիւանդութիւններէն մէկով կը տառապէր։

—Մէկ ամսուան մէջ, ըսաւ Ֆավէլ, պիտի աղէկնաք· հիւանդութիւնը ծանր բան չէ։

—Ի՞նչպէս պատշաճ կերպով կարենամ դարմանուիլ պանդոկի մը մէջ, ըսաւ Հունգարացին։ Եթէ դուք տեղ մը ունիք հոս, սիրայօժար գիշերօթիկ կ'ըլլամ։ Հետս մէկ սպասաւոր միայն բերած եմ, աւելցուց։ Կը բաւէ՞։

—Անշուշտ։

—Ե՞րբ կրնամ տեղաւորուիլ։

—Վաղը։

—Ահաւասիկ, տօքթօր, մէկ ամսականը կանխիկ· երջանիկ եմ ձեր ձեռքովը դարմանուելուս համար։

Եւ յաջորդ օրը Հունգարացին կը հաստատուէր· միայն որ, յանձնարարուած էր աւստրիական դեսպանատունէն եւ տօքթօրին հին յաճախորդներէն մէկէն շատ ջերմ նամակ մը ունէր։ Այս պայմանաց մէջ, ինչո՞ւ կասկածիլ իրմէ։

Ընթրիքին, Պ· տը Թէվրնէք,—օտարազգի հիւանդին անունն էր այս,—շատ զգուշաւոր կերպիւ ուշադիր երեւցաւ Ֆէրնանտի համար· միայն որ, կասկածելու տարիքը չունէր եւ իր վարմունքը կատարեալ էր· հարցուց թէ Արման ի՞նչ պատճառներով ուրարի մէջ առած էր թեւը։ Ըսին իրեն։

—Ա՜հ, անփորձ մարդու մը հետ գործ ունեցած էք, պարոն։ Իմ բոլոր մեծարանքներս՝ զայն վիրաւորած ըլլալնուդ համար։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ՆԻՍՏ Զ.

25 Օգոստոս 1889

Ատենական տեղեկութիւններ

Ազգային Ժողովոյ Զ. Նիստը տեղի ունեցաւ երէկ ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր. և Ատենապետութեամբ Ազնուաշուք Տոքթ. Թիրեաքեան էֆէնտիի։ Ներկայ Երեսփոխանաց թիւն էր 42։

Ատեանը բացուելով ժամը 8ին, նախ և առաջ Ատենապետ էֆէնտին ծանուց նորընտիր Քաղաքական Ժողովոյ վաւերացումն ի կայսերական կառավարութենէ և արդէն գործի ձեռնարկած ըլլալը. «Թէև իրենց երկու նիստերուն մէջ դեռ մեծամասնութիւն չեն ունեցած, ըսաւ, սակայն փափաքելի է որ յաջորդ նիստերն այս թերութենէ զերծ ըլլան»։ Ապա ատենական գործողութեանց անցնելով վաւերացան Դ. և Ե. նիստերու ատենագրութիւններն։ Ետ որոյ Ժողովն օրակարգի անցնելու պահուն, Ատենապետ էֆէնտի յայտարարեց թէ՝ Օրակարգի Ա. խնդիրն թէև Ներքին Կանոնագրի խնդիրն է, բայց անոր վերաբերեալ վիճաբանութիւնք հաւանօրէն շատ նիստերու կարօտ ըլլալով, լաւագոյն է առիթ տալ Գ. խնդրոյն որ կը վերաբերի Ս. Պատրիարք Հօր առաջարկութեան ի մասին Կրօն. Ժողովոյ պաշտօնի տեւողութեան։ Վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեանի առաջարկին վրայ Ժողովն ընդունեց աւելի նախ մէկ ժամ տալ Ներքին Կանոնագրի վիճաբանութեան։ Ըստ այս որոշման Ժողովն անմիջապէս սկսաւ Ներքին Կանոնագրի վիճաբանութեան որ տեւեց ժամը 8էն 9։

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա.

Վիճաբանութիւն Ներքին Կանոնագրի

Ատենապետ էֆէնտի յայտարարեց թէ Ներքին Կանոնագրի ամբողջութեան վրայ վիճաբանութիւնը փակուած ըլլալով, այժմ պիտի ձեռնարկուի իւրաքանչիւր յօդուածի քննութեան։ Եթէ որոշող ձայնից թիւ չունենայ Ժողովը, իւրաքանչիւր յօդուածի վրայ վիճաբանութիւնը փակել պիտի նկատուի՝ իսկ որոշումը պիտի տրուի օրինական թիւ եղած պահուն։

Հետեւաբար Ատենադպիր Մելիքեան էֆէնտի սկսաւ կարդալ Ներքին Կանոնագրի ծրագրին առաջին յօդուածը որ կը տրամադրէր թէ ըստ Սահմանադրութեան Ազգային Ժողովն երկու կարգ նիստ կ'ունենայ, պարբերական և պատահական։

Ռուբէն էֆ. Պօլիսուրեան առաջարկեց մերժել այդ յօդուածը, նկատելով որ Ժողովը իրեն Ներքին կանոնագիր մը կը պատրաստէ, հետեւաբար Սահմանադրութեան յօդուած մը Ներքին կանոնագրի մէջ անցունել և զայն մեկնել՝ Սահմանադրութեան վերաքննութեան դուռ է։

Վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեան (Տեղեկաբեր Ներքին կանոնագրի Յանձնաժողովոյ) պատասխանելով Պօլիսուրեան էֆէնտիի դիտողութեան ընդունեց թէ նորա առարկութիւնը զուրկ չէ կարեւորութենէ, սակայն Սահմանադրութեան տրամադրութիւն իր ինքնութեամբը Ներքին կանոնագրի մէջ անցընելը և զայն գործադրելու եղանակներն որոշելը բնաւ սահմանադրական վերաքննութեան դուռ չբանար։

Ուրիշ երեսփոխաններ ալ Վսեմ. Ստեփան փաշայի գրեթէ համեմատ խօսելով Ժողովն առաջին յօդուածի վիճաբանութիւնը փակեալ համարելով անցաւ անմիջապէս Չրդ յօդուածին որ կը վերաբերէր Ժողովոյ նստաշրջաններու տեւողութեան։

Ըստ Սահմանադրութեան, Ներքին Կանոնագրի ծրագիրն ալ կը տրամադրէ որ Ազգ. Ժողովոյ պարբերական նիստերն երկամեայ ըլլան. իւրաքանչիւր երկու տարին Մայիսի սկիզբը նստաշրջանը բացուի և Յունիսի վերջը փակուի։ Սոյն երկու ամիսներու մէջ Ժողովն այնքան նիստ ունենայ որքան հարկաւոր է սպառելու համար իւր սահմանադրական օրակարգը։

Ա. Սուրէնեան էֆ. դիտել տուաւ թէ Ժողովն այժմ ո և է արդիւնք ձեռք չէ կարող բերել, որովհետեւ յայտնի չէ թէ ի՞նչ թիւ պէտք է մեծամասնութիւն ունենալու համար, և որովհետեւ Ներքին կանոնագիրը պիտի որոշէ այդ թիւն, հետեւաբար կ'առաջարկէր որ Ժողովը նախ Ներքին Կանոնագրի այն յօդուածը քննութեան առնու որ կը վերաբերի ներկայից մեծամասնութեան թուոյն։ Լուծելով այս խնդիր, Ժողովն ա՛լ այնուհետեւ կարող է ստոյգ և ապահով եղանակաւ ամէն խնդրոյ վրայ վիճաբանութիւններն ընել և որոշումները տալ առանց ժամավաճառ ըլլալու։

Վսեմ. Ստեփան փաշա պատասխանեց Սուրէնեան էֆէնտիի թէ ներկայացեալ ծրագրի յօդուածները սերտիւ կապուած են իրարու հետ և թէ՛ ամբողջութիւնն և թէ՛ ամէն մի յօդուած լաւ ըմբռնելու և որոշում տալու համար պէտք է հետեւիլ այն շարքին զոր գծած է Յանձնախումբն. հետեւաբար կը մերժէր Սուրէնեան էֆէնտիի առաջարկն։

Ատենապետ էֆէնտի քուէի դնելով Սուրէնեան էֆէնտիի առաջարկը, դէմ ու թեր քուէից հաւասարութիւն պատահեցաւ։ Ըստ օրինի թէպէտ և Ատենապետ էֆէնտիի քուէն վճռական կ'ըլլայ, բայց նա իր քուէն արդէն տուած ըլլալով, Ամեն. Նախագահ Սրբազանին քուէն խնդրեց։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն յայտարարեց թէ քանի որ այս նստին կարելի չպիտի ըլլայ որոշում մը տալ Սուրէնեան էֆէնտիի առաջարկին, անօգուտ է անմիջական վիճաբանութեան ձեռնարկել. ուստի առաջարկեց սպասել այնպիսի նստի մը յորում օրինական մեծամասնութիւն ըլլայ։

Ժողովն ընդունելով սոյն առաջարկ շարունակեց ծրագրի Բ.րդ յօդուածին վիճաբանութիւնը։

Ատենական երեսփոխաններէն շատերը կ'առարկէին թէ Ազգ. Ժողովոյ անհնարին պիտի ըլլայ երկու ամիսներու մէջ աւարտել նոյն իսկ սահմանադրական օրակարգը։ Ստեփան փաշա պատասխանեց թէ ծրագիրը կը տրամադրէ այնքան նիստ ընել որքան հարկաւոր է օրակարգն սպառելու համար։ Հետեւաբար եթէ Յունիս ամսոյ մէջ չսպառի այդ օրակարգը, կարելի է շարունակել յաջորդ ամիսներուն մէջ։

Սակայն ուրիշ երեսփոխանք առարկեցին թէ քանի որ երկու տարին անգամ մը երկու ամիս պայմանաժամ կը տրուի օրակարգի սպառման, Ժողովը պարտական պէտք է ըլլայ իր նիստերն սաստկել(?) ընել, եթէ պէտք ըլլայ՝ ամէն օր իսկ նիստ ընել, օրէնքին գոհացում տալու համար։

Մինաս Չերազ էֆ. կարծիքներն հաշտեցնելու համար առաջարկեց յաւելուլ մը ընել թէ՝ Պարբերական նստերու յատկացեալ երկու ամիսն եթէ չբաւէ Ժողովն երկարաձգէ իւր նստաշրջանը։

Ստեփան փաշա ճանչնալով հանդերձ եղած առարկութեանց կարեւորութիւնը յայտարարեց թէ իբր տեղեկաբեր Յանձնաժողովոյ չէր կարող տարբեր կարծիք յայտնել, ուստի առաջարկեց այդ յօդուածը վերադարձնել Յանձնաժողովին։

Սոյն յօդուածի վիճաբանութեան մասնակցեցան Յ. Պօշնաքեան, Կ. Իւթիւճեան, Ա. Սուրէնեան, Ռ. Պէրպէրեան, Մ. Մելիքեան, Պ. Փափազեան, Յ. Ոսկան, Մ. Չերազ և Յ. Գուրդէն էֆէնտիներն։

Հուսկ ուրեմն Ժողովը Ս. Պատրիարք Հօր առաջարկութեամբ սոյն յօդուածի վերաքննութիւնն յղեց Յանձնաժողովին։

Որոշեալ մէկ ժամը լրացած ըլլալով, Ժողովն անցաւ օրակարգի Բ. խնդրոյն։

——

Բ.

Առաջարկութիւն Ս. Պատրիարք Հօր, ի մասին Կրօն. Ժողովոյ պաշտօնավարութեան

Ատենապետ էֆէնտի Ժողովին ներկայեց Ս. Պատրիարք Հօր մէկ առաջարկն որ կը վերաբերէր ներկայ Կրօն. Ժողովոյ պաշտօնավարութեան, և որ ներկայացուած ըլլալով նախորդ նստին, անցած էր օրակարգի։ Նորին Ամենապատուութիւնը կը յայտարարէր թէ Կրօն. և Քաղ. Ժողովներու պաշտօնավարութեանց շրջանը միեւնոյն ժամանակ չը լրանալով, սահմանադրական շփոթութիւններ կը ծագին, եւ միանգամայն գործոց բարւոք ընթացքը կը խանգարի. այս անկանոնութեան վերջ տալու համար Նորին Սրբազնութիւնը կ'առաջարկէր մի տարի եւս երկարել արդի Կրօն. Ժողոյ պաշտօնավարութիւնն որով նա ալ իւր շրջանը կ'աւարտէ Քաղ. Ժողովոյ շրջանի հետ միասին, և երբ Խառն Ժողովոյ համարատուութիւն ներկայանայ, ամէն անպատեհութիւն կը դադրի։

Սոյն առաջարկին վրայ վիճաբանութիւն բացուեցաւ եւ կարծեաց փոխանակութենէ մը յետոյ Ժողովը նկատելով որ որոշում տալու համար չունի օրինական մեծամասնութիւն, հետեւաբար խնդրոյն վրայ վիճաբանութեան շարունակութիւնն և որոշումը մնաց յաջորդ նստին։

——

Գ.

Տեղեկագիր Ելմտացոյցի Յանձնաժողովոյն

Նախորդ վարչութեան 1888-89 և 89-90 տարիներու երկամեայ ելմտացոյցն յղուած էր յատուկ Յանձնաժողովոյ մը նախաքննութեան եւ Յանձնաժողովն իւր տեղեկագիրը բերած եւ խնդիրն օրակարգ անցած էր, սակայն երեսփոխաններէ ոմանք դիտեցին թէ՝ արդէն 89 տարին ալ լրանալու մօտ ըլլալով աւելորդ աշխատութիւն պիտի ըլլար վիճաբանել եւ որոշում տալ գործադրելի ելմտացոյցի մը համար որ արդէն գործադրուած է, մանաւանդ որ նոր Քաղ. Ժողով մը ընտրուած ըլլալով անոր անկ էր իր կարծիքն յայտնել ելմտացոյցի մասին։ Վսեմ. Ստեփան փաշա սոյն իմաստով խօսելով առաջարկեց ներկայացեալ ելմտացոյցը երկու մասի բաժնել. 1888-89 ի մասն իբր գործադրուած նկատելով վերստին պաշտօն տալ Յանձնաժողովին ճշդել թէ գործադրուած ելմտացոյցն յար եւ նմա՞ն է ներկայացեալ ելմտացոյցին, իսկ Բ. մասը, որ է 89-90 տարիներունը, յանձնել նորընտիր Քաղ. Ժողովոյ քննութեան։

Մի քանի երեսփոխաններ ձայնակցեցան սոյն առաջարկին։ Սակայն Պօղոս էֆ. Փափազեան իբր անդամ Ելմտացոյցի քննիչ Յանձնաժողովոյ զարմանք յայտնեց որ Ազգ. Ժողովն երեք չորս ամիս առաջ իրենց պաշտօն յանձներ է և իրենք ալ իրենց յանձնուած պաշտօնը խղճի մտօք կատարած և մանրակրկիտ քննութիւն ընելէ և տեղեկագիր բերելէ յետոյ, այժմ առաջարկներ կ'ըլլան իբր չեղեալ նկատել այդ ամէնը։

Վսեմ. Ստեփան փաշա յայտնեց թէ պէտք չէ սխալ ըմբռնել իւր ըսածներն, Ժողովը գոհ է Յանձնաժողովոյ աշխատութենէն, միայն թէ քանի որ 88—89 շրջանը լրացած է, այլ եւս անօգուտ է պիտանի սահմանել այդ շրջանի համար, այլ ինչ որ կարեւոր է՝ այն է երթալ և քննել թէ կը համապատասխանէ՞ գործադրուած ելմտացոյցը ներկայացեալ ելմտացոյցին հետ։ Իսկ քանի որ Քաղ. Ժողովը փոխուեցաւ, պատշաճ է և վայելուչ անոր յղել վերջին տարւոյ ելմտացոյցն և անոր կարծիքն ալ ստանալ։

Տէրուն էֆ. Նուպարեան (անդամ Յանձնաժողովոյ) յայտարարեց թէ Նախորդ Քաղ. Ժողովն արդէն Ելմտացոյցը գործադրութեան դնելէ յետոյ ներկայացուցած է Ազգ. Ժողովոյ, այնպէս որ ամսականաց վրայ տարեկան 300 ոսկւոյ յաւելում ըրած և գործադրած է նախ քան Ազգ. Ժողովոյ որոշումն։ Արդ, արդի Քաղ. Ժողովը չկրնար ուրիշ կերպ ընել բայց եթէ շարունակել ինչ որ գտած է իւր նախորդէն։ Ժողովին ո՛նկ է ելմտացոյցը չինել, բարեփոխել, յաւելուլ կամ զեղչել և յանձնել Քաղ. Ժողովոյ ի գործադրութիւն։ Ձեր Յանձնաժողովն այդ սկզբունքին համեմատ շարժելով ինքն ալ պատրաստած է բարեփոխեալ ելմտացոյց մը զոր կը ներկայէ Ժողովին՝ Քաղ. Ժողովոյ ելմտացոյցին հետ միասին։ Նազարեան էֆ. բացատրեց թէ լաւ ելմտացոյցի մը պատրաստութիւնն և գործադրութիւնն ի՛նչ մեծ կարեւորութիւն ունի։

Ա. Արփիարեան էֆ. առաջարկեց որ Յանձնաժողովոյ ներկայած տեղեկագրին նկատողութեան առնուի և Ժողովը քուէարկէ ելմտացոյցը։ Ըսաւ թէ ելմտացոյց մը կարելի է երկու մասի բաժնել, Ա. այն ծախքերն որք անխափան տեղի ունեցած են, կ'ունենան և պիտի ունենան և որոց մասին Ժողովը նոր որոշում տալու հարկին մէջ երբէք չէ գտնուած ու չպիտի գտնուի։ Բ. ընդհանուր սկզբունքներն որք կ'որոշուին ելմտացոյցի մը առթիւ։ Այսպէս Ժողովը ելմտացոյցի առթիւ է որ կ'որոշէ կրթական, ելմտական պաշտօնեայներու պէտքը։ Թերեւս հարկ ըլլայ Պատրիարքարանի մէջ իրաւագէտ խորհրդականի մը ներկայութիւնը, ո՛վ պիտի որոշէ, Ժողովը։ Հետեւաբար երկրորդականն է Ժողովին համար թէ քանի՛ ամիս ունի իւր առջեւը նոր ելմտացոյցին համար, ինքն իւր որոշումները կու տայ և ներկային ու ապագային համար է այս։

Այս առթիւ ատենաբանը ցաւ կը յայտնէ որ նախորդ Քաղ. Ժողովը իւր պաշտօնավարութեան վերջին օրերը ամսականներ աւելցուցած է, նոր ծախքերու դուռ բացած առանց Ազգ. Ժողովոյ հաւանութեան, այնպէս որ նոյն իսկ ելմտացոյցի Յանձնաժողովը խղճահարութիւն ըրած է զեղչել աւելցած ամսականներն. բայց հաւանական է որ Ժողովը ո՛չ թէ հաճոյք ընելու հարկին մէջ գտնուի, այլ արդարութիւն և օգտակարութիւն միայն նկատէ։

Ա. Սուրէնեան էֆ. համակարծիք գտնուելով անոնց որք ներկայացեալ ելմտացոյցը քննութեան առնելու կողմն էին ըսաւ. մանրամասնաբար քննել ներկայացուած ելմտացոյցը. գլխաւորապէս ծանրացաւ հոգեւորական այցելութեան յատկացեալ գումարին վրայ։ Ցաւ յայտնեց որ մինչ Ազգ. Ժողովը գումար մը կ'որոշէ այդ սուրբ նպատակին, վարչութիւններն երբեք չեն գործադրեր այդ որոշումն։ Կը կարծէ թէ ո՛չ միայն այդքան գումար մը, այլ անոր հնգապատիկն իսկ քիչ է։

Այս պահուս Պէրպէրեան Ռէթէոս էֆէնտի անդադար ընդմիջելով ատենաբան էֆէնտին չէր թոյլատրեր որ շարունակէ իւր ատենաբանութիւնը։ Պէրպէրեան էֆէնտի չուզելով անսալ Ատենապետ էֆէնտիի կրկնակի ազդարարութեանց որով կը հրաւիրէր զՊէրպէրեան էֆէնտին դադրեցնել ընդմիջումներն և թոյլ տալ Ատենաբան էֆէնտիին պարզել իւր տեսութիւններն, Պատրիարք Սրբազան մեկնեցաւ Ժողովասրահէն և Ատենապետ էֆէնտին հարկադրուեցաւ ատեանը փակել որոշեալ ժամէն կէս ժամ առաջ։

Յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ երկու շաբաթէն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովն իւր երեկի նստին մէջ մեծամասնութիւն չունենալով, գլխաւոր ընտրութեան չ'ձեռնարկեց։ Ներկայք որոշեցին յառաջիկայ ուրբաթ օր ի նիստ գումարել Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

Ժողովոյ անդամներէն Ղազարոսեան Մեծ. Սահակ էֆէնտի Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ուղղեալ նամակաւ մը պնդած է իւր հրաժարականին վրայ։

Ազգ. Կեդր. Վարժարանին աշակերտելու համար ներկայացող նոր ընտրելեաց թիւը 60ի հասած է արդէն։ Արձանագրութիւնք կը շարունակուին այսօր եւ պիտի վերջանան յառաջիկայ երկուշաբթի առաւօտ, ժամ 2ին, որ ատեն միից քննութիւնք պիտի կատարուին վարժարանին ուսուցչական մարմնոյն ձեռքով։

Խնամակալութիւնն, աշակերտաց աշխատանքը չափաւորելու նպատակաւ, որոշած է որ օրական դասախօսութեանց գումարը չորս ժամէն աւելի չ'ըլլայ և կրթական յայտագրին մէջ ներմուծած է ինչ ինչ բարեփոխումներ, մանկավարժական նորագոյն պահանջմանց համաձայն։

Պաֆրայէն եկած ուղեւորներ ցաւօք կը պատմեն թէ տեղւոյն ազգ. վարժարանին ուսուցիչն հրաժարեցուցեր են, զի վարժարանին տարեկան 6000 ղրշի ելմտացոյցը թոյլ չտար մեծ ծախքեր ընելու. և սակայն ճիշդ այդ մի և նոյն վարժարանն անցեալ տարի կանոնաւորապէս կը յառաջդիմէր 12,000 ղրշի տարեկան ելմտացոյցով մը։ Յայտնի կ'երեւի այսու որ եթէ փափաք ու ջանադրութիւն ըլլայ, պէտք չմնար հասոյթի ա՛րդիւնաւորութեան պատճառաւ վարժարանը պարզ ծաղկոցի վերածել։ Պաֆրայի Աւագ Երեց Արժ. Տ. Յովհաննէս աւագ քահանայն, որ միշտ գովելի գործունէութիւն մը ունեցած է տեղւոյն ազգային գործոց մէջ, յորդորելու է զժողովուրդ աւելի սերտիւ յարիլ իրենց վարժարանին և երեւէ չթողուլ զայն։

Սամիրեչ Հայ արհեստաւորաց միութեան 7 րդ տարեդարձի հանդէսը պիտի կատարուի յառաջիկայ երեքշաբթի օր, 29 օգոստ. ի պարտէզի Ազգ. Հիւանդանոցին։ Այս առթիւ Գեր. Տ. Մելքիսեդեկ Եպիսկոպոս Մուրատեան նոյն առաւօտուն հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ ի Ս. Փրկիչ Եկեղեցւոյ։

Պէշիկթաշի Թաղ. Խորհուրդը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ յառաջիկայ կիւրակէ, 27 օգոստոս, Թաղին Սբ. Եկեղեցւոյ տօնախմբութեանն առթիւ՝ Գեր. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոս հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ, և յետ աւարտման եկեղեցւոյ՝ Մաքրուհեան վարժարանի հիմնադրին տարեդարձը պիտի կատարուի վարժարանին ընդարձակ սրահին մէջ։

Մէարիֆի պաշտօնեայներէն Միքայել էֆէնտի Աչճեանի երկասիրած Օսմանեան Պատմութեան կարեւոր դասագիրքն ի հրապարակ ելած է և կը վաճառի 5 ղրուշի։

Աչճեան էֆէնտիի այս երկասիրութիւն վաւերացած է նաև Ազգ. Վարչութեան Ուսումնական խորհրդէն։

ԱԶԴ

Ս. Եկեղեցւոյս վագըֆին Իւսկիւտար Իճատիէ Ջամիճեա Ճատտէսին 97 թիւ երկու տուներն Ս. Եկեղեցւոյս մահիւ մնացած են. ուստի ով որ գնել կը փափաքի պարտի ամեն ուրբաթ և կիւրակէ օրերը առաւօտեան մինչեւ ժամը 3 դիմել ի Խորհրդարան Թաղիս։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Պէշիկթաշի

Ատենադպիր — Ատենապետ

Մ. Ա. ԽԻՒՏԱՎԼՐՏԵԱՆ — Վ. ՏԱՏԵԱՆ

517 — 16—30

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍԷԼԱՄԼԸՔԸ

Սէլամլըքի արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին նոյն մզկիթն երթալով ուրբաթու աղօթքը կատարեց և յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Ճեպը Հիւմայունի պաշտօնատան մէջ կը գտնուէին բազմաթիւ օտարազգիներ, որոց մէջ գլխաւորաբար կը նշմարուէին անգլիական դեսպան Սըր Ու. Հուայթ ու առաջին թարգմանը, պելճիական դեսպան Պ. տը Պորչկրավ ու Օր. Պորչկրավ, Պելճիոյ նախարարապետ Պ. Պէրնաէրթ ,կինն ու աղջիկն, աւստրիական դեսպան Պ. Քալիցէ, հելլենական դեսպանի կինն ու աղջիկն և դեսպանատան առաջին թարգմանն ու քարտուղարը, պապական նուիրակ Տ. Պոնէթի, Օսմ. պանքայի ընդհանուր տնօրէն Պ. Ֆոսթէր, Միշէլ փաշա, ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդ Պ. Պեռժէ և այլք։

Սենեկապետ Էմին պէյ այդ պաշտօնատունը գնաց և յանուն Վեհ. Սուլթանի մեծարեց անդ գտնուող հիւրերը։

. . .

Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ անգլիական, աւստրիական ու պելճիական դեսպանք և Պելճիոյ նախարարապետ Պ. Պէրնաէրթ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցան և արժանացան Ն. Վեհափառութեան մեծարանաց։

——

ԿՐԷՏԷ

Կրէտէի արտասովոր հրամանատար եւ կուսակալի փոխանորդ Շաքիր փաշա հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն.

Գանեայի կառավարչի փոխանորդէն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ապտ-իւլ-Քէրիմ փաշա Մինոֆացէ գաւառակի կեդրոնը գնացեր է և առ այժմ անդ կը գտնուի։ Նոյն գաւառակին հարկ եղած տեղերը զինուորներ զետեղուած և հանրային ապահովութիւնն ապահովուած ըլլալով, քրիստոնեայք հնազանդութիւն յայտնած են, որով հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են գաղթական իսլամներն ընտանեօք իրենց տեղերը վերադարձունելու համար։ Այս տեղեկութիւններէ կը հաստատուի թէ Մինոֆացէի մէջ խաղաղութիւնը վերահաստատուած է։ Կղզւոյն ուրիշ կողմերն եւս ո և է դէպք պատահած չէ։

24 օգոստոս 305 — ՇԱՔԻՐ

——

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Սէրվէթ կ'իմանայ թէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն հեռագիր մ'ուղղելով Տիարպէքիրի կուսակալ Հաճի Հասան պէյի, գոված է աւազակներ հալածելու եւ ձերբակալելու համար Ն. Վսեմութեան կողմէ եղած ջանքերը։

——

ՊԵԼՃԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Այս իրիկուն պելճիական դեսպանատան ամարանոցին մէջ, ի Պէօյիւքտէրէ, շքեղ հացկերոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ Պելճիոյ նախարարապետ Պ. Պէրնաէրթի։ Հացկերոյթին հրաւիրուած են նաեւ Պ. Պէրնաէրթի կինն ու աղջիկը, Պելճիոյ ծերակոյտին անդամ Պ. Մոնթէֆիորէ, որ մէկ քանի օրէ ի վեր աստ կը գտնուի, իտալական դեսպանն եւ այլք։

——

ՄԱՒԶԵՐԵԱՆ ՀՐԱՑԱՆՔ

Սթանտըրտ կ'իմանայ թէ պատերազմական գործոց նախարարութիւնն հրաման ղրկած է Թնդանօթարանին որ մինչեւ մէկ ամիս 100,000 մաւզերեան հրացանք պատրաստ գտնուին։ Այս հրացանք պիտի բաշխուին զանազան զօրաբանակաց զինուորներուն, որպէս զի վարժուին այս նոր զէնքին գործածութեան։

——

ԱՐՔՈՒՆԻ ԳԱՆՁՈՒՆ ԱՐԺԷԹՈՒՂԹՔ

Մոնիթէօր կ'իմանայ թէ Օսմ. Հանր. Պարտուց վարչութիւնն Արքունի գանձուն հին արժէթղթոց (Գայմէ մաթպուա) տէրերուն համար նպաստաւոր որոշում մըն է տուեր։ Այդ արժէթղթոց կտրոններուն վճարումն, որ 1882 սեպտեմբեր 1էն ի վեր դադրած էր, պիտի վերսկսի, պայմանաւ սակայն որ մինչեւ վերսկսման օրը եղած կտրոններուն համար բան մը չպիտի վճարուի և այդ կտրոններն Հանր. Պարտուց պիտի մնան։

——

ՔՈԼԵՐԱ

Նորագոյն տեղեկութեանց համաձայն, քոլերայի քանի մը դէպքեր երեւան եկեր են Քէրքուքի շրջակայքը, Եփրատի և պարսկական սահմանագըլխին միջեւ։

——

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼ

Կայսերական կառավարութիւնն արգիլեց Աթէնքի Ակրօփօլիս լրագրոյ մուտքն ի Թուրքիա։

——

ՍԻՐՔԷՃԻԻ ԿԱՅԱՐԱՆԸ

Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան տնօրէն Պ. Կրոսհօլցի իմաստուն ձեռնարկներուն վրայ, Սիրքէճիի կայարանին աշխատութեանց ընդհատման պատճառ եղող դժուարութիւնք հարթուելու վրայ են։ Կայսերական կառավարութեան հետ իւր ունեցած յարաբերութեանց մէջ Պ. Կրոսհօլցի ցոյց տուած հաշտարար ոգին անշուշտ պիտի յաջող բերէր այս համաձայնութիւնն, որպէս և անտարակոյս պիտի լուծէ Բ. Դրան և ընկերութեան միջեւ առկախ մնացած փափուկ խնդիրները։

——

ՏԱՆԿ

Տանկը երեւան ելած է Վոսփորի քանի մը գիւղերուն մէջ, ի Գուրուչէշմէ, Արնավուտգիւղ, Պէպէք և այլն։ Նախընթաց օր Արնավուտգիւղի մէջ հինգ հոգի բռնուած էին։ Պէօյիւքտէրէի թաղապետութիւնը ծանուցած է քաղաքապետութեան թէ Սարը Եարի մէջ եւս քանի մը անձինք բռնուած են տանկէն։

Սթամպուլ տանկին դէմ նոր դեղ մը կը յանձնարարէ, զոր իրեն ուսուցած է Թուրք կին մը։ Պատմութիւնն այսպէս է.

Հինգշաբթի իրիկուն, Թուրք կին մը կանգ կ'առնէր Քէօփրիւլիւ վաճառող խանութպանի մը ապակեայն առջեւ, ի Ղալաթիա, Ջրի ընկերութեան շէնքին դրանը մօտ, և 30 փարայի կ'ուզէր այդ խմորեղէնէն։

Խանութպանն համակերպեցաւ այս փափաքին, այլ կինն ուզեց որ խմորեղէնին մէջ բաւական խոշոր ծակ մը բանայ։ Մինչդեռ խանութպանը Քէօփրիւլիւն կը ծակէր ցուցամատով, կինը պատին մօտեցաւ, մեծ ճարտարութեամբ երեք ճանճ բռնեց, զորս ապա խմորեղէնին ծակին մէջ թաղեց։ Ապա ամէնը մէկէն կուլ տուաւ անխերեւ հաճոյքով։

Հո՛ն գտնուող քանի մը անձինք, որոց հետաքրքրութիւնը շարժած էր մեծապէս, հարցափորձեցին Թուրք կինն որ պատասխանեց թէ տանկին դէմ ամէնազդու դարման մըն էր այդ . . . .

——

Բ. Դուռը վաւերացուցած է Սամոսի հելլենական նորընտիր հիւպատոս Պ. Քալօմիրի պաշտօնը։

—Բժշկական վարժարանին կողմէ Տոք. Ալի էֆէնտի թաղապետութեան Դ. շրջանակին մէջ հազարին վաթսուն համեմատութեամբ մանուկներ պատուաստած է։

—Անցեալ օր Եէնի-գիւղի մէջ Շապին Գարահիսարցի Պօղոս և Քօսթի անուն երկու անձինք իրարու հետ կռուի բռնուելով, Քոստի զՊօղոսն ծանրապէս վիրաւորեց դաշոյնով։ Ոստիկանութիւնը Քոստին ձերբակալեց և վիրաւորեալն հիւանդանոց փոխադրեց։

Սկիւտարի մէջ եւս հացագործ Մանուկ դաշոյնով վիրաւորեց գինեպան Մարտիրոսն։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Մանուկն և Մարտիրոսը հիւանդանոց փոխադրեց։

—Պելճիոյ նախարարապետ Պ. Պէրնաէրթ, պելճիական դեսպան Պ. տը Պորչկրավ և Պ. Մոնթէֆիորէ նախընթաց օր այցելեցին Պէյլէրպէյի և Թոփգաբուի պալատները։

—Ռոտոսթօյէ կը ծանուցանեն թէ եօթն աւազակներ մտնելով Գարա-Գարլըք գիւղը, յափշտակեր են տեղւոյն երեւելիներէն Մուրատ օղլու և լեռը տարեր են։ Աւազակները մեծագումար փրկանք կը պահանջեն թող տալու համար կալանաւորը։

—Յառաջիկայ չորեքշաբթի օր մայրաքաղաքս պիտի գայ անգլիական Սըրֆիռայդ մարտանաւը, իւր մէջ ունենալով գերծովակալ Սըր Անթոնի Հոսքինս և իւր սպայակոյտէն քանի մը սպաներ։

—Սկիւտարի Տապաղլար Մահալլէսի թաղին մէջ Ֆաթիմէ անուն Թուրք կին մը մեռած է հարիւր տասն եօթն տարեկան։

—Սելանիկէն կը գրեն թէ տեղական կառավարութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առած է քաղաքին մէջ պատահած յաճախակի հրդեհներուն առաջքն առնելու եւ հրձիգները ձերբակալելու համար։

—Լոյտի Աֆօյց շոգենաւն, որ երէկ Թրիէսթէէ հասաւ, մայրաքաղաքս բերաւ յիսուն երկու անտուկ մաւզերեան հրացան ի հաշիւ Թնդանօթարանին։

—Բժշկական քաղաքային վարժարանի նոր շէնքն ի մօտոյ պիտի սկսի կառուցուիլ ի Սիւլէյմանիյէ, յատկապէս գնուած ընդարձակ գետնի մը վրայ։

—Երէկ եւրոպացի ոսկերիչ մը բաց կառքով Պէյազիտի հրապարակէն անցած պահուն գրպանէն թաշկինակը կը հանէ և այդ միջոցին տուփ մը գետինը կ'իյնայ, յորում ադամանդազարդ ապարանջան մը և այլն կը գտնուէին 4-500 ոսկւոյ արժողութեամբ։ Հասան աղա անուն մարդ մը այդ տուփն առնելով կառքին ետեւէն կը վազէ և կը յանձնէ ոսկերչին, որ հինգ ոսկի նուէր կու տայ նմա։

—Նախընթաց օր երեք անծանօթներ ի Լանկա նպարավաճառի մը խանութը կը մտնեն։ Երկուքը պանիր առնելու համար նպարավաճառին հետ սակարկութեան կ'սկսին, իսկ իրենց ընկերը նոյն միջոցին նպարավաճառին արկղիկը բանալով դրամները կը յափշտակէ և կը փախչի. ոստիկանք վրայ հասնելով երեքն ալ կը ձերբակալեն։

—Երէկ Սկիւտար Քարաճա Ահմէտ թաղէն անցնող Թուրք կին մը գետնէն քառորդ ոսկի մը կը գտնէ. ուրիշ կին մը տեսնելով ստակը կը պահանջէ ըսելով թէ իրենն է։ Այսպէս երկու Թրքուհիք կռուի բռնուելով առաջին կինը քարով մը միւսին գլուխը կը վիրաւորէ։ Ոստիկանք հասնելով երկուքն ալ կը ձերբակալեն։ Դրամը քննելով կը տեսնեն թէ ոսկեզօծեալ հինգ փարանոց մ'է, զոր քիչ մը հեռուն նստող անպիտաններ մէկը նետած էր կատակի համար։

ԹԱՏՐՈՆ ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ
Ի ՆՇԱՆ ԹԱՇ

Այս գիշեր, ժամ 2½ ին, Նշան Թաշի Ամառնային Թատրոնին մէջ տաճկերէն լեզուաւ առաջին անգամ պիտի ներկայացուի, ընդ տնօրինութեամբ Ապտիւրրազագ էֆէնտիի, [illegible], կատակերգութիւն չորս արար և մէկ պատկեր, ինչպէս և խիստ ծիծաղաշարժ կատակերգութիւն մը մէկ արարուածով։ Կայ նաև մէկ արուած պար։ Ներկայացումն է ի նպաստ Ապտիւրրազագ էֆէնտիի։

ԱՍՏՂ ԲԵԹՂԷՀԷՄԻ
ՍԿԶԲՈՒՆՔ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ
Ի ՄԱՏՆԻԿ Յ. ԳՈՉՈՒՆԵԱՆԻ

Գիտական արդի մեթոտին պատրանքն, յայտնութեան կամ վստահածանչի ուղղափառութիւնը, բացարձակութիւնն, իրաց և իրողութեանց կեցութեանց և կացութեանց մեկին վկայութիւններով հաստատելու փորձ մ'է, և կը վաճառի ի հայ գրավաճառս, ի գին 5 ղրուշ։

Կեդրոնատեղին է Պոլիս Եէնի էֆ. խան Մ. Յ. Գոչունեանի սենեակը։ 734 2—3

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ՀԱՎԱՍԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Բարիզ, 6 սեպտեմբեր

Պուլանժէ զօրավարը նամակ մը ուղղելով նախարարապետ Պ. Թիռառի, խնդրեց զինուորական ատեան մը գումարել՝ որուն առջեւ կը խոստանայ դատուիլ։

Եուտիգուրկ, 6 սեպտեմբեր

Կրիզուի պայթում մը տեղի ունեցաւ Բէնիքմի (?) ածխահանքերուն մէջ։ 62 հանքահանք սպաննուած են։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 26 օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)		109 5/8
3 » » (վճռ.կնկ)		109 1/4
» Բարիզի » (պանքայի)		23 5
» » (վճռ.կնկ)		23 12½
Օսմանեան Պօնսօլիտէ		
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ա. Սէրի		18 11
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	18 11
Բէրայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 13
Կէս օրին	»	18 13½
ԽՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ		
Երէկ երեկոյ		46 24
Այս առաւօտ		46 24
Կէս օր		46 30
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ		
Փոխառութիւն	A. Սէրի	30
»	B. »	17 20
»	C. »	18 13
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ		
Օսմ.Պանքայի ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 16
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ. »	8 21
Պանք տը Գօնս	» »	7 7
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	4 30
Թրամուէյ	» »	457 ½
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	62 75
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	— —
Համնեթուղթ Լավրիօմի		108
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Օսմանեան ոսկի	ղրշ. ...	100
20 Ֆրանքնոց	» ...	87 35
Անգլիական ոսկի	» ...	110 15
Իմփէրիալ	» ...	90 10
Քրիմից	» ...	51 10
Ռուսի Թղթադրամ	» ...	8 73
» արծաթ	» ...	77
Մէճ. արծաթ. (տարբ.)	» ...	108 12
Վեցնոց	» ...	104
Հինգնոց	» ...	104
Մեթալիք	» ...	101
Թասֆիյէ	» ...	8 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 6 Սեպտեմբեր ժամ 5 վայր 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ	97 3/16
Օսմ. » Սերի Դ. բացուելցաւ	16 3/4
» » » գոցուեցաւ	16 3/4
» » » Ա.	30
» » » Բ.	17 1/2
» » » Գ.	16 5/8
Օթոման 1871	92
Փոխառութիւն 1877	101
Պանք Օթոման	11
Իտալական փոխառ. 1873	101
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	90 1/2
» առանձ. (փրիվիլէժիէ)	104 1/8
Տայրա Սանիէ	83 3/8
Տոմանիալ (փոխառ. Բօչիլտ)	103
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 462

Վիէննա, 6 Սեպտեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 70
Օսմանեան երկաթուղի	23 90
» Բէժիի բաժնեթուղթք	111

Բարիզ, 5 Սեպտեմբեր ժամ 3 վայր 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	104 60
» » 3 %	86 15
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ. բացուեցաւ	16 92 1/2
» » » գոցուեցաւ	16 92 1/2
» » » Բ.	17 50
» » » Գ.	17
Օսմանեան երկաթուղի	63 62 1/2
» Բէժիի բաժնեթուղթք	508 —
Պանք Օթոման	530
Դրէտ Լիոնէ	695
» Ֆոնսիէ	1282 50
Գոնգուառ տ'էսգոնդ	95
Սուէզի ջրանցք	2291 25
Իտալական Ռանթ	92 45
Սպանիական (արտաքին)	73 7/8
Եգիպտական միացեալ	458 75
Բրէզիլեան Թիւրք	463 75
Հելլենական 5 %	470
Չեք Լոնտրայի վրայ	25 28

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պատ. լրագրոյդ երեկուան թուով հրատարակեալ Եւգոկիայէ ղրկուած թղթակցութեան մէջ զարմանօք կարդացինք թէ՝ տեղացի վերջին ծայր թշուառութեան մատնուած Օր. Արմենուհի Նաչալեան անունով մի որբի համար դիմում եղած է մեզ և այդ մասին ամէն դիմում և ջանք անօգուտ եղած են։

Ա՛րդ, ի միամտութիւն ազնիւ ընթերցողաց, հարկ կը համարինք յայտ առնել թէ այդ անունով մի որբի համար ո՛չ դիմում եղած է մեզ և ո՛չ իսկ տեղեկութիւն մը տրուած։

Այս առթիւ նաև կը փութամք հրապարակաւ յայտարարել որ չխելալ որբի ի հօրէ և ի մօրէ որբութիւնը եթէ վկայեն Եւգոկիոյ պաշտօնական մարմինք, մենք պատրաստ ենք առանց որ և է առարկութեան ընդունիլ զայն Որբանոցիս մէջ որոշեալ պայմաններով, որոց վրայ եթէ ուզեն կարող են տեղեկութիւն առնել Եւգոկիոյ Ազգ. Իշխանութենէն։

ԵՐԱՆՈՒՀԻ ՄԱՑՐԱՊԵՏ
Տեսուչ-Մայր Գուլէսէրեան Աղջկ. Որբանոցի

89 օգոստ. 24
Խասգիւղ

ԸՆԴԷ՞Ր

Ինձ երբեմըն պատահի
Տեսնել ծաղիկ մի վայրի
Ճանապարհին առընթեր.
Վրդովի սիրտ իմ յանկարծ.
Խոհեր ունիմ սիրազգեաց,
Եւ չը գիտեմ թէ ընդէ՞ր։

Եւ այդ ծաղիկ չունի բոյր.
Արեգական մի համբոյր
Նորա ճակատն է օծեր.
Այլ խո՞ւնկ, բընաւ. և սակայն
Հրապուրէ զիս նա ինքեան
Եւ կապուրէ հոգիս ծեր։

Ինձ թըւի իմըն տեսած
Լինիլ այդ բոյս լուսազգեաց
Ցառաջ քան չատ տարիներ,
Երբ դեռ մատաղ էի ես
Եւ հոգք անթիւ սրտակեզ
Սիրտըս չէին դեռ խամրեր։

Անցելոյն մէջ երազ մի
Ինձ այս ամէնն երեւի,
Եւ թըւի ինձ դեռ ննջել,
Ի քուն լինիլ այն նիրհով
Զոր գգուէին երկին, ծով
Որ այնչափ քաղցր է ննջել։

Եւ յիշեմ այն պլտոյտներ
Ըղձալելի, սիրանուէր,
Զոր առնէինք դեռ մանուկ,
Երբ լոյս եթերքն և լոյս ծով
Մեր հրմայեալ նայուածով
Դիտէինք մեք անխոռուկ։

* *

Ինձ երբեմըն պատահի
Տեսնել մի դէմք գեղանի
Աստ անդ, ընդ ծով, ընդ ցամաք.
Ամբոխի սիրտս յեղակարծ,
Խոհեր ունիմ սիրարծարծ.
Ցուցին ոգիք իմ համակ։

Զի՞ հայեացի՞ մէջ կայ հուր,
Որ մի հրդեհ ընդհանուր
Արկանէ յիս առժամայն.
Կամ հասա՞կն է գեղանի,
Կամ լո՞յս է որ հեղանի,
Կամ հրեշտակա՞ց է նըման։

Կամ զի սո՞ւրբ են այն չրթունք
Այց նախանձին զըւարթունք,
Կամ ճակա՞տն է երկնային.
Կամ սրբուհւոյ մի պատկե՞ր
Ցիչեցունեն իւր յօնքեր,
Ցոր աչք հային եւ հային։

Ոչ ինչ գիտեմ։ Միայն երբ,
Հոգիս լցուած այդ աստեղբ,
Ես տուն դառնամ յամրաքայլ,
Զերդ ըսփոփիչ մի զուարթուն
Իջնէ յիմ ծոց տրտմութիւն,
Հոգիս առնու մի նոր փայլ։

ՆՈՍԷՑ ՎԱՆԱՆԹՆՍԵԱՆ

ՎՈՍՓՈՐԻ ՑԻՇԱՏԱԿ

ՀԱՅ ԳՈՐԾԱՒՈՐ ՄԸ

Լուսնի խորհրդաւոր գիշեր մը Բուլբուլ-Դէրէ՝ ծովափունքը կը ճեմէինք։ Ծովը խաղաղ էր ցերեկուան տանջանքներէն խո՛նջ և լքեալ, մանրիկ ծփանաց ծալքեր կը չարուէին լուսնին տակ՝ տժգոյն և մեռելատիպ։ Մեզ ծանօթ վարդապետի մը հետ՝ անծանօթ աշխարհական մը կը խօսէր կամացուկ. նիւթը փորագրութիւնն էր։ Մօտեցանք, բարեւեցինք և նստեցանք։

Աշխարհականը Պէնտէրեանն էր, ծանօթ և անծանօթ մարդ մը։ Իր հասակը միջինէն աւելի՝ երկարութեան կը մօտի. կազմուածքը չափաւոր. աչերեկ մօրուսն իր ծնօտը կը շրջանակէ։ Ձայն ու խօսուածք, երկո՛ւքն ալ անուշ. մեծ արհեստաւորի մը տաք շունչն երբեմն իր նախադասութիւնները կը կրակէր, և ցնցում մը, իբրեւ զսպռսուռ, կը թօթուէր զինքն յակամայս։ Հանդարտութիւնն ալ չատ է. և ճիշտ խաղաղիկ ծովուն կերպարանքը կը հագնի՝ իր գլխի և մօրուաց մազերուն մէջ՝ որք ի լուսնակի սուտերի նմանութիւն կը բերեն՝ սպիտակ ճակատն ու երեսը պարզելով։ Այս էր անծանօթ աշխարհականը։

Փորագրութեան կամ ֆոտոգրաֆիկ բառերով սովորաբար մեծ բան մը չենք ըմբռներ հոս, այսինքն ինչ որ տեսած ենք, գմեզ ի հիացումն դրդելու չափ մեծ բաներ եղած չեն։ Բայց Պէնտէրեանի փորագրութիւնն սքանչելի է։ Փոքրիկ մախաղ մը ունի ի ձեռին զոր առաւօտ և երեկոյ ի կախ բռնած կ'երթայ ի Բէրէճ-Պաշա և անտի կը դառնայ ի տուն։ Մեք ի սկզբան կը կարծէինք որ մրգեղինաց պայուսակ մըն է. ի՛նչ մրգեղինաց. սքանչելիքներ ամբարած է ի նմա. մանրիկ քարեր են, գոյնզգոյն, տեսակ տեսակ. մէկն աչքի մը բբին չափ, և միւսն քիչ մը աւելի մեծ. Դի՛ր խոշորացոյցն աչքիդ ու նայէ՛ ... Գեղեցիկ նախադասութիւն մը ընտրանաւ զատուած, ոսպի չափ տարածութեան վրայ սեղմուած ու ամփոփուած է. գիծերը ճախարակէ մը դուրս ելածի պէս են, գեղեցիկ, ճաշակաւոր և այնպէս ճարտարութեամբ հիւսած, որ արդարեւ զարմանալի են. բանաստեղծութիւն կայ նրբութեան և փափկութեան մէջ. արուեստին բանաստեղծութիւնը կատարեալ է։

Ինչպէս ամեն մեծ արհեստաւոր, Պէնտէրեանն ալ կ'ապրի չշուկներէ հեռի՝ քաշուած իր գծերուն և սանդներուն եռեւ. անկէ կը դիտէ Վոսփորի մրրիկն ու խաղաղութիւնը, հողմաշարժ ալիքն ու սպիտակ փրփուրները, որք կը ծաղկին ստէպ այդ լոյծ դաշտին վրայ։ Ժամանակին դէմ դժգոհութիւնը, զոր կը սփռէ, իր չրթունքը կը տաքցնէ մերթ յանդգայս, և զոր ըմբռնելու համար այդ համեստ գործաւորին վրայ՝ մարդ բաւական հոգեբանական տրտունջներու ընդունակ ըլլալու է։ Իր խառնուրդը, սիրտն ու հոգին, որչափ հնար է դատել զմարդ, կը ցուցնեն ի նմա կրակոտ մարդը. բայց երկայնամիտ համբերութիւնն ալ, զոր արուեստով գուցէ իրեն բնութիւն ըրած է, զարմանալի է իրաւ։ Իր մանրիկ քարերը, զոր այլ և այլ կողմեր թռուցած է, բազմաց չահեկան առեւտրոյ ապրանք եղած են։ Օր մը իր փորագրած մէկ քարը շուկային մէջ կը ծախէ ինք 20 Մէճիտ, զայն գնողը կը վաճառէ 30 ոսկւոյ. ուրիշ մը անոր հեղինակն ըլլալու փառքն հագած է, և այսպէս աս ու ան կը չահին տակաւին, և ոչ ոք արիութիւն ունեցած է հրապարակել այդ սքանչելեաց համեստ գործաւորը։ Ինքն ասանք կը լսէ, և կրթնած այս իմաստին վրայ թէ «Զիք ինչ առաւել գիւրիչ մարդկան քան զհամբերութիւն», Օգոստոս կայսեր դրան վրայ Վերգիլիոսի փորագրած արձանագրութիւնը,

Այսոցիկ տաղից ես ինքն իմ քերթող
Եւ այլ ոք ըզփառսն յափշտակեաց գող,

մրմնջելով կ'սփոփուի Բազար-Պաշիի անհանդարտ ծովուն եզերքը։ Դառնութիւնը լռութեամբ վայելելու հաճոյքը գիտէ Պէնտէրեան. մինչ վեր, վե՛ր մնացած է հլու հպատակ բաղդին. իր կեանքի նշանաբանն ամփոփած է դարձեալ Վերգիլիոսի այս տողերուն մէջ.

Գնացցուք ըզհետ, Աստուածորդիդ դու աղէ,
Ուր բախտն ըզմեզ յառաջ կամ յետըս մղէ.
Հանուրց որ ինչ ճակատագրին պատահարք,
Ժուժկալութեամբ յաղթանակել է մեզ հարկ։

(Ենէակ. գիրք Ե. էջ 226)

Գծերուն մէջ բանաստեղծութիւն կը տեսնէի թէեւ, այլ չէի կարծեր բնաւ որ այս մարդն իր քով ունենար բանաստեղծական հոյակապ գիրքեր ալ. Վերգիլիոսի Ենէականին կրկին թարգմանութիւններն ունի, Հոմերոս ունի, Հայկ ունի, նախնեաց սկզբնագիր գործերէն ու թարգմանութիւններէն ունի, և ասոնցմէ ալ վեր, ամեն բանաստեղծութիւններէ ալ վեր՝ Վոսփորն ունի մինչ իր առջեւ։ Իր երրորդ միխիթարութիւնը՝ զոր և ոչ իսկ մէկ անկնկալութեան կը փոխանակէ, այս է որ Պէնտէրեան իր փորագրած քարերուն մէջ, ի՛նչ լեզուաւ ալ ըլլան, կը զետեղէ հայերէն գրով իր անուան սկզբնատառը՝ Մ. գեսպանի մը, նախարարի մը, և նոյն իսկ կայսեր մը թեւնոցին կոճակներուն և մատանիին քարին վրայ կը գտնես այս հայերէն նշանագիրը Մ, ա՛յնպէս ճարտարութեամբ հիւսուած որ կարելի չէ, զայն կորզելու համար, անսուրը ձեռք մը երկարել։

Պէտէրեան, թէեւ անտես մեր մեծամեծներէն, օտարներէն կը փնտռուի. Երկուշաբթի մը հրաւիրուած էր Ռուսիոյ Վսեմ. դեսպանին կողմէն. պատուով ընդունելութիւն գտած էր, խրախուսուած և զանազան քարեր փորագրելու ալ յանձնարարութիւններ առած. իր գոհութիւնը մեր գոհութիւնն եղաւ։ Հայ գործաւորն օտարէն կը գտնէ իր խրախոյսը. պէտք չէ սոսկալ այս առթիւ զՎսեմ. Աստուած Ջանդ, որ ստէպ յանձնարարութիւններ ըրած է Պէնտէրեանի, խրախուսած զնա և մինչ անոր աննման արուեստին սքանչացողն է եղած։

25 օգոստոս 1888
Սկիւտար

ՀՐԱՆԴ

ԱՂՋԿԱՆ Մ'ՕՐԱԳԻՐՆ

ԱՌ ՆՈՒՐԱՆԻԱ

ՓՈՇԻ

28 Յուլիս, Յունուազէ. — Ուրբաթ՝ այսօր։ Եկեղեցին մեռոց օր ունի. Ֆէնէսի համար փոշւոյ օրն է այսօր։ Աչաց թշնամին՝ փոշին. կրծից թշնամին՝ փոշին. հերաց թշնամին՝ փոշին։ Լորտ Պայրըն՝ Ովկէանու վրայ վեհավրթեմ իր քերթուածոյն մէջ չը յայտներ թէ ծովն է՞ր աւելի կը սիրէ քան ցամաքն. ո՛չ, կը յայտնէ, Պայրընի նախասիրութեան պատճառն՝ անմաչութիւնն է ծովուն։ Ես անփոշիութեան համար մանաւանդ պիտի նախասիրէի ծովն։ Եւ սակայն, և սակայն ի՞նչ կայ՝ որ վրիպի փոշւոյ գեբիշխանութենէն. ո՞չ ապաքէն ամենայնի նախնական ու վերջնական ձեւն է փոշին։ Բոցն անգամ ի փոշի պիտի փոխարկուի. բո՛ցն անգամ, և որով մնանի բոցն և զոր սնուցանէն ...

Ո՛հ, բնութիւնն ի՛նչ խաղեր և ի՛նչ խորհուրդներ ունի։ Գորչ այն փոշին՝ խորշելի գարչելի՝ է զի՛ թոյր ունի ու բոյր ունի. ծաղկի մը ծոցն ուրոյն փոշի մ'է գոգցես, փոշոյ ծաղիկ, բայց ի՛նչ զուգորդութիւն. սակայն այդ զուգորդութիւնն հասարակ իրականութեան կը համապատասխանէ։ Բուրաստան մը մտի՛ր, փոշւոյ փոշիներ պիտի տեսնես. փոշին, այո՛, կոճի վրայ հաստատուած նուրբ կոճերու վրայ՝ նրբագոյն փոշին բուրումնաւէտ ոսկեգոյն, ծաղիկ-փոշին ի գոյն քանարիկ թռչնոյն։

Ի տես բնութեան մանչենալես կատարած այդ հրաչքին — անշօշափելի փոշին անհաստացեալ ու գունաւորեալ ու բուռի վրայ հաստատեալ, — կը խորհիմ տ'ին հրաչքին՝ զոր կը կատարէ անկապաչտ մատենագրութիւնն. նոյն գործն է գրիչէ կամ բացարձակօրէն։ Ինչ որ հոգեկան և ինչ որ բնական, ինչ որ ընկերական և ինչ որ ճարտարարուեստական երեւոյթներն ունին վայրկենական վիպակ, գորչ ու գարչ կամ անգոյն ու անբոյր ու ժահաբոյր, անկապաչտ մատենագիրն՝ իր վերլուծական կրկնատեսիկ կարողութեամբք կը նշմարէ կ'ըմբռնէ զայնս, և լեզուին գաղտնի գանձերով ու մոսց գաղտնագոյն հընարքներով լուսանկարչական ճշգութեամբ ու պատկերհանական կենդանութեամբ թուղթի վրայ կը հաստատէ, տեսանելի շօշափելի հոտոտելի հրապուրելի կը կացուցանէ բոլոր այդ երեւոյթներն ստորալոյս, անորոչ անհաստատ։ Անկապաչտ մատենագրաց ձեռօք լեզուն է մանաւանդ որ կը նորաստեղծի՝ հին ձեւերու ի ճաշ յարուցմամբ, նոր բառերու անահ յօրինմամբ, բացատրութեանց նորաձուլմամբ նրբագայմամբ։

Այլ եթէ բնութեան հրաչքն ի սկզբանէ անտի արարչութեան կը կատարուի, անկապաչտութիւնն ալ երէկուընէ չը թուականիր անշուշտ։ Ոընէ կիլ դարուս անկապաչտութեան աւետարանիչն՝ երաժշտական մասին կը նշանակէ իր աղբիւրներ կամ իր աղբիւրն. Հիւյսման՝ մտածման մասին՝ անուանեց անկապաչտութեան նախակարապետներն, ոյք գրական անկեալ դարուց մատենագիրք են պարզապէս՝ առհասարակ արհամարհեալ դասական գրականութեան կողմէն. Սէնդ-Պէօվ եթէ լաւ կը յիշեմ՝ հնոյն Բիւզանդիոնի մէջ կը գտնէ ծագումն անկապաչտութեան, Բիւզանդեան մանրանըկարուն ճարտարապետութեան ու քանդակագործութեան մէջ, և առ այս Բիւզանդականութիւն անուամբ կը մըկրտէ զանկապաչտութիւն. Պալինըգիէռ Օրեւելք կ'երթայ, անդրագոյն Օրեւելք, և հնագոյն ու նորագոյն աշխարհներուն՝ Ասիոյ և Ամերիկայի՝ մէջտեղ ծփացող արփաւէտ արտակեդրոն կղզւոյն մէջ կ'որոնէ նախակարապետն անկապաչտիկ ոճոյն. Ճաբօնիկութիւնն (Ցապոնագործութիւնն եթէ կամիք) իբրեւ համանիշ անկապաչտութեան Պալինըգիէռէն կը սկսի գործածուիլ, Ոռէլ-տը-Պօ ծնողի ուղղափառ այն գրագատէն՝ որ հակառակ իւր դասական բնազդմանցն ու դաստիարակութեան՝ կը գնահատէ —իբր ակամա՛յ— նոր գրական չարժումն ([1])։

Եւ երբ կը խորհի մարդ թէ անկապաչտ դպրոցն իրեն նահապետ կ'ընդունի միջնադարեան, անդրամիջնադարեան հեղինակ մը, զոր ոմանք Պարլայլի կամ Պայրընի կը համեմատեն, զոր այլք հիւկօյի ախոյեան կամ հիւկօյէ գերադաս կը համարեն, այն տարօրինակ ժիւլ Պառպի տ'Օռվիլլին. երբ կը տեսնէ մարդ թէ՝ խորախորհուրդ ոսկեփոխութիւնն ու խորհրդալոյծ բնալուծութիւնն իրար խառնդաղատարար կ'ընդգրկեն՝ յապուշ կրթեալ իններրորդ դարուն աշրեգական ներքեւ, կը հարցնէ մարդ ինքնին թէ քսաներորդ դարուն՝ միջօրէի ժամուն՝ արեգակն ինքն իսկ զլուսին չը՞ պիտի գրէ նատիրին վրայ՝ յակճիռ կացեալ մարդկութեան առջեւ. կամ կը հարցնէ մարդ ինքնին թէ այր մարդն՝ որ իր յոգնաչօղեալ բանավարութեան տխամանական զօրութեամբն արբշիռ՝ կ'արհամարհէ կինն այսօր, յառաջիկայ դարուն ինքզինքն ա՞նքա՛ն տղայ չը՞ պիտի զգայ, ա՞նքա՛ն տղայ՝ մինչ զի կնոջ ստեանց ու կնոջ հոգւոյն կաթն անյագուրդ ծծելու համար ծնրադրէ, չափահաս մարդկութիւնն, այո՛, ծնրադրէ կնոջ առջեւ, — նման այն միւս մեծ անկապաչտին՝ Վիլլիէ տը լ'Իլ-Ադամ կոմսին մէկ գիւցազն. գիւցազանց գիւցազնն՝ ըստ քեզ՝ այն Դոնժուան Պծօնն, որոյ գերագոյն հաճոյքն էր կարապներ սպաննել՝ լսելու համար իրենց վերջին երգն. որոյ չերմագոյն համակրանքն ի մարդիկ կը վայելէին ովկէանուց այն ահաւոր ծովահէններն որք ֆոտոգրաֆ անուամբ կը ճանչցուին։

Ի՛նչ մեծ բարեբախտութիւն ինձ կը համարիմ այդ երկու տարօրինակներու ծանօթութիւնն, ժիւլ Պառպի տ'Օռվիլլիին ու Վիլլիէ տը լ'Իլ Ադամ կոմսին։ Եւ յիշողութեանս մէջ երկիւղածօրէն կը պահեմ սոյն թանկագին ծանօթութեանցս թուականն։ Առաջինն 1875ին ճանչցայ իր մէկ դոյզն գրագատական երկով՝ Թէրէզաներու քննադատութիւնն, զոր Թեւանիօ քանի մ'ուրիշ գրոց հետ յղած էր ինձ Եւրոպայէն։ Այնուհետեւ քանի՛ գործեր կարդացի գրականութեան այն ոգեառնջիկ ոսկեփոխէն՝ չը գիտեմ ո՛ր ոսկեմօր ծնունդ՝ որ բարոյական աշխարհին Պլուտոնեան գետնաբաժնին ի բիւրուց դարուց հետէ սառուցեալ հրաբուխներն նորէն ի հուր ոսկեհուր, ի հրդեհ անլուր անպարոյր կը նուէթափոխէ, որ կը նրբացնէ լեզուն այն հրոյ հրդեհի բոցերուն, ու հրածին հրաշանօք բը այն անհունապատիկ լեզուաւ կը բոցախայթէ դարուս ապատական հաստատութիւններն յաղթանդ. հրոյ պղպջակք, այո՛, այդ հրաչագոր հեղինակին մէն մի էջն. այս պահուս ձեռք ունիմ իր հոկայ հռ յակապ ինքնակենսագրութիւն Դոն-Ժուան վերջին հատորն։ Իսկ միւս տարօրինակն, որ անունն նոյնքան երկայն ու նոյնքան գլխթական, իր մէկ հատորին անուամբ (2)՝ անգորո՛յնն այն Վիլլիէ տը լ'Իլ Ադամ կոմսն, ո՛հ, քաղցր է ինձ կրկնել, Նուրանիա՛, թէ քեզ պարտիմ նորա ծանօթութիւնն։ 1885-ին էր որ յոյժ ողբացեալ Ռէժի-Գոնգադեննն իւր նորանուէր էջերուն մէջ ի լոյս կ'ընծայէր հնութեան ամենահիանալի խաւերէն հանուած հնդկապաչտում այն մատենիկն՝ որ թերեւս, որ անտարակոյս ձեւոյ գերագանց գործն է մեր սքանչելաձեւ իններրորդ դարուն գրականութեան։ Իւիմանիի, ի՞նչ կ'ըսեմ Հիմալայայի անդրանիկ արչալոյսն է գոգցես Աքէտիսէրիլ. նախափայլակ հրաշավարդ արչալոյսն Հիմալայ՝ կարապներու խայտախանդ զուգախաղութեամբ կեասդրեալ կաթնագունակ՝ այդ արչալոյսն ահա ցոլացումն է գոգցես Աքէտիսէրիլ։ Հաղիւ աւարտած, ինձ յղեցիր զայն. գիրք չէի կարդար՝ ինձ այնպէս թուեցաւ՝ այլ սկսած էի կարդալ անհուն պարբերութիւն մը, — որոյ տեր բայլին Հնդկաստանի թագուհի մ'էր՝ թագուհեաց թագուհին, — որոյ բայլն էր հոյլէ կամ չինուած ոսկեղէն յանքուն-բեռէ մը, — որոյ խնդիրներն էին Հնդկաստան, ովկիանոս, երկինք, և ինչ որ յինքն բովանդակէ Հնդկաց աշխարհն ու համայն ովկէանոսներն ու տեսանելի երկինքն ու երկինքներն անդրհորիզոնական իրենց ծալլուած անսահմանութեամբք, ինչ որ՝ կ'ըսեմ՝ կը պարունակէ այս ամենն — Նիրվանն։ Ու դեռ կ'ընթեռնում այդ պարբերութիւնն՝ անեղին նիւթական անդրադարձում՝ զոր կը ստորագրէ Կոմսն Վիլլիէ տը լ'Իլ Ադամ, փայլակ որ յերկնից բարձանց գայ և ի բարձունս հոգւոյն վերասլանայ վերափայլեալ։ Ադոնայ Եւ այն յետոյ ալ կը փնտռէ մարդ Աքէտիսէրիլ. և եթէ տրուէր մեզ իւր թթմման վայրկենին կամ իր ստեղծման ժամուն այդ մտածելն նոյն իսկ տեսնել նախակինն՝ հրեխտակ, գահերէց թեւաւոր Ադոնայ՝ հոն երեւելով, որ մարդկութեան երկնքին վրայ զարդարեալ ելած է ...

Թեւանիոն ալ ի՛նչ աղէկ ըսեր է «Դու գնայ ա՛յդ ճանապարհաւ» Վերեհայ գրոյ՝ հինգ խորհուրդ մը Վիլլիէ տը լ'Իլ Ադամ։ Իմացա՞ր, Նուրանիա՛, ինչո՞ւ կը յաճախեմ այդ Վիլլիէ տը լ'Իլ Ադամ, երբ կը տեսնեմ դեռ ինքն ի վայր ատենին յետին գնալեցն, զոր հոս կը դնեմ ... նման այդ լեզուին գիւտ անդրադարձումն վերագոյն թռիչ թռչնոց՝ մանր բամբասանքներ որ ինչ այս լեզուն աւելի հասուն մարդկութեան համար ըլլալով կը դիտէի հեռացեալ ամբոխէն, զոր Թագուհեաց կնիք և առիւծ ընդ ձեռամբ. որ մեծ բանաստեղծին գաղտնեաց՝ տղայ երկիւղածութեամբ կ'ընթեռնուի, և որով միայն իրաւունք է հոգւոյն մեծութիւնը իրեն տանիլ ...

մամն այդուն իսկ տեսնել նախակինն ի դրախտին փափկութեան, հրեշտակակերպ-կին Եւան, դարձեալ թերեւս փնտռէի՞նք Աքէտիսէրիլն ...

Եւ ահա փոշին կը յաղթէ. կառքերն սկսան իրարու ետեւէ անցնիլ՝ մարդեր ու վարդեր կրելով. ու հակառակ մարդոց ու հակառակ վարդից, մինչեւ երկինք կ'ելնէ փոշին։ Մայրս կը սկսի հազալ. հա՛րկ է գոցել պատուհաններն։ Հազաւիթ փոշին՝ հազարին հազարապատիկ բաղմապատկութիւն՝ կառաց անիւներուն տակէն կը բարձրանայ կը տարածուի, կուրծք, աչք ու մորթ մահու մահեցուցմամբ մահացնել կը նկրտի. փոշին՝ մեր թշնամին, այլ նախաւկիզքն ու հուսկ վախճանն ալ մարդոյն։ Այո՛, քրքմագունակ փոշիկք ի ծոց ծաղկանց և ոսկեգիսակ գլխիկն ի ծոց ծաղկատի մօր, ծաղկունք որպէս աստղունք, Աստղիկն Աթենական և Աստղիկն Հոգենդական, կնոջական ամենէն սպիտակ ուղն և ամենէն սպիտակ կարապն երկնից, որո՛նք չունչ չունին և որո՛նք կը չնչեն և որո՛նք կը ներշնչեն, ձեռքն որ համբուրից ներքեւ մաչեցաւ ու ձեռքն որ հալեցաւ յանգզ գայս ի հրաշակերտս փոխեցաւ, նիրհատու թովիչ աչքն ու նիրհընկալ լուսանուած արաբան, Անուշքա՛ն ու Առանումա, սիրերգուն ու սիրերգեալն, Աքէտիսէրիլն ու Անաքրէօն, ադամանդեայ գըրուածն և արփիահուր քերթուածն, ու թագուհին ազգաց ու թռչնոց թագաւորն, և ես, և դու, ա՛հ, դու եւս ... Նուրանիա՛, փոշի էինք ամենքս ալ և այսրէն փոշի պիտի դառնանք ...

ՄԵՂԱՆԻԱ

---

(1) Անկապաչտութեան նախատակական նշանակութեանն համար կարդալ Թէրեզ — Գուէս Սելտէն (Նորավէպ) Գրական և Իմաստասիրական Շարժումն մէջ։

(2) «Անգորոյն վիպակք»։ Առ մեզ Պարոնեանի պատկերք ընդհանրապէս նոյնքան անգորոյն են՝ առանց անկապաչտ ոճոյ։

ՄԵՋՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐԵԱՑ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ

Քսաներորդ հինգերորդ տարի

Վարժարանիս նոր շրջանը կ'սկսի յառաջիկայ սեպտեմբեր 1 ուրբաթ։

Աշակերտուհեաց ընդունելութիւնը տեղի կ'ունենայ նոյն օրէն սկսեալ, իսկ դասուց սկզբնաւորութիւնը կը լինին ամսոյս 3 ին, երկուշաբթի։

Նոր աշակերտուհի տալ փափաքողներ կը հրաւիրուին առաւօտներն ի վարժարանն՝ ուր կը գտնուի հիմնադիր տնօրէնն

15 օգոստոս 1889 — Մ. Ս. ՄԵՋՊՈՒՐԵԱՆ
Սկիւտար. Իճատիէ — 749 — 4—4

ՄԼՇՏՈՒՏՃԵԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ

Վարժարանս հաստատեալ ի 1884 և կը գտնուի յենի Գափու Փափազեան ամիրային ծովեզերեայ ընդարձակ և օդաւէտ ապարանը։

Տնօրէնն որ երկար ատեն պաշտօն վարած է յեւրոպա, իւր բազմամեայ փորձառութեամբ մանկավարժական ուղղութիւն մը տուած է իւր վարժարանին որ արդէն վեց շրջանաւարտներ նուիրած է ազգին և որ գիւրագոյն մէթոտներով կ'աւանդէ՝ Հայ. Օսմ. Ֆրանս. և Անգլ. լեզուներն, ինչպէս նաեւ կրօնք, Պատմ. Աշխարհագ. Թուագիտ. Աշխարհ. Երկրչփ. Տոմարակ. Բնագիտ. Դաշնակ, Ձեռագիտ. և այլ նախնական և երկրորդական ուսմունք ի ձեռն շորիքտասան վկայեալ և փորձառու ուսուցչաց։

Տնօրէնն ընտանեօք կը բնակի վարժարանին մէջ և աշակերտք առ հասարակ ընտանեկան խնամք կը վայելեն։ Զ. տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ սեպտ. 1ին։ Կ'ընդունուին գիշերօթիկ և ցերեկեայ աշակերտներ և ցերեկեայ աշակերտուհիներ դիւրամատչելի պայմաններով։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ տնօրէնն որ կը գտնուի իւր վարժարանին մէջ։

755 — Հիմնադիր-Տնօրէն
3—3 — Գ. Պ. ՄԼՇՏՈՒՏՃԵԱՆ

ՀԱՄԱԶԳԵԱՑ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՕՐԻՈՐԴԱՑ
Ի ԲԵՐԱ

Սոյն վարժարան պիտի բացուի ի 4 սեպտեմբերի տարւոյս։

Թոշակաց և այլ պայմանաց համար պէտք է դիմել առ Ազնիւ Տիկին Զօհրապեան, տեսչուհի վարժարանին, ի Բերա, Լալէ փողոց թիւ 11 և 18։

657 — 8—12

ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԵՆԵՏԿՈՅ

Ի ԳԱՏԸԳԻՒՂ

Վարժարանս վերստին կը բացուի ի 4 սեպտեմբերի, երկուշաբթի օր։ Ծնողք և խնամակալք նոր աշակերտաց կարող են տեսնուիլ Տեսչութեան հետ երեքշաբթի և ուրբաթ ի Սեղրոս խան, իսկ մնացեալ օրերն ի վարժարանն Գատըգիւղ։

4—6 — 757 — ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍԱԳԻՐՔ ԹՈՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

Նոր Տպագրութիւն

ՏԻԳՐԱՆ Ե. ՊՕՂԱՃԵԱՆԻ

Կեդրոնական վարժարանի դասատուներէն Տիգրան էֆ. Պօղաճեանի յօրինած համառօտ Թուաբանութեան վեցերորդ տպագրութիւնն է. հեղինակն ըրեր է կարեւոր փոփոխութիւններ, այնպէս որ այս գործ կրնայ մեր նախակրթարանաց երեք տարիներու ծառայել։ Ուսուցիչական Խորհրդէն վաւերացուած է. 240 երեսներէ բաղկացեալ է. կը պարունակէ 834 խընդիրներ, նաեւ մտովի ամփոփքական քանի մը խաղեր։ Տպագրութեան մաքրութեան խնամ չէ զլացուեր. գինը չորս ղրուշ։ Կեդրոնատեղին Գավաֆեան գրատունը. գլըոցաց համար կարեւոր զեղչով։ 656

ՌՕԶԼԷՌԹ ՔՕԼԷՃ

Սոյն կրթական հաստատութեան վերաբացումն տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Սեպ. 4/16 ին երկուշաբթի երեկոյ։

Ուրիշ տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տեսչութիւնն Քօլէճի որ ի Ռումէլի Հիսար։ 736 — 3—6

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՈՄ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՂՋԿԱՆՑ Ց'ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ

Վարժարանիս տարեկան յառաջիկայ շրջանը կը սկսի 5|17 սեպտեմբեր, 1889։ (Գիշերօթիկ աշակերտուհիք պարտին վարժարանը գտնուիլ նախընթաց երեկոյին։)

Վարժարանիս լեզուն է Անգլիերէն։ Բաց ի գիտութեանց այլ և այլ ճիւղերէն կ'աւանդուի նաեւ Թուրքերէն, Գաղիերէն, Հայերէն, Ցունարէն և Պուլկարերէն լեզուաց ուսումը։

Ուրիշ տեղեկութիւններ կարելի է ստանալ կա՛մ անձամբ վարժարանս գալով և կա՛մ թուղթ յղելով առ Միս Փաթրիք, Ամերիկեան Պայպըլ Հաուզ, Կ. Պոլիս։

641 — 8—15

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի ՄԱՐՍԻԼԻԱ

Ընդ հովանաւորութեամբ Առեւտրական Սենեկի

9, Սէնդ-Գաթերին փողոց, 9

Արհեստական ուսմանց տեւողութիւնն է երկու տարի։ Սակայն նախապատրաստական տարի մը, որ անհրաժեշտ է այն օտարականաց որք ըստ բաւականին չեն գիտեր Ֆրանսերէնն, յաւելցեալ է այն երիտասարդաց որոց կրթութիւնը չատ տարրական է։

Վարժարանը գիշերանոց մը ունի օտար աշակերտաց համար. տարեկան վճարն է 1900 Ֆրանք։ Դիմել վարժարանին Տնօրէնութեան։ 587 — 8—15

ԳԱՐԹԱԼԵԱՆ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ
Ի ՊԷՏՍ ՄԱՆԿԱՆՑ

Գին 3 ղրուշ

ԴԱՍԱԳԻՐՔ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ
Ի ՊԷՏՍ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԱՑ

Գին 7 1/2 ղրուշ

Մայրաքաղաքիս գլխաւոր վարժարանաց մէջ քանակագիտութեան ուսուցիչ Գարթալեան Երուանդ էֆէնտիի աշխատասիրած այն երկու թուաբանութիւնը կրթական արդի ծրագրին համաձայն պատրաստուած են եւ Պատուարժան Ուսումն. Խորհրդէն գնահատուելով վաւերացուած եւ գըլխաւոր վարժարանաց մէջ մուտ գտած են. Չայց "ԽԱՅՍԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ" որ իւր 10 էն աւելի վարժարանաց պէտք եղած դասագրոց ընտրութեամբ այնքան խստապահանջ է, մեծապէս գնահատելով սոյն դասագրքերն ընդունած է իւր վարժարանաց մէջ եւ այս իսկ կատարեալ երաշխիք մ'է գաթալեան թուաբանութեանց ընտրելագոյն մեթոտին եւ կատարելութեան։

Կը գտնուին ամէն հայ գրավաճառաց քով։ 644 — 7—30

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԿԻ

Արանց, կանանց եւ տղայոց ճաշար

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ

Մ. ՄԱՐԻԱՆՕ

Ղալաթիա, Եէր ալթը ճամիսի գարանթինա փողոց, թիւ 12
և ի Պոլիս, Ֆինճանճըլար եօգուշու թիւ 20
Արեւելեան Շուկայ։

Սոյն նորահաստատ վաճառատան մէջ յոյժ ընտիր և հաստատուն կօշիկներ սովորականէն չատ աւելի աժան գներով կը ծախուին, զորս գործածողք յոյժ գոհ պիտի մնան, ստանալով այնքան դիւրագին և լաւագոյն ապրանքներ։

756 — 4—15

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ անցեալ յունվար 1931էն սկսեալ գրաւոր հրաժարանկա տուած եմ ապահովագրական «Լընտըն էնշուըրընս Գորբորէյշըն» և «Ասիքուրաձիոնի Ճէնէրալի» ընկերութեանց գործերէն, որոց ներկայացուցիչն է աստ Պ. Թ. Մալթաս, և բնաւ ետ առած չեմ հրաժարականս, ըստ որում կ'զբաղիմ այժմ հրդեհի ապահովագրութեան «Լոնտոն էնտ Լանքաշայր» ընկերութեան գործերով (գրասենեակք ի Հալաճեան խան, թիւ 25), իբր փորձագէտ և չահակից կցորդ այդ ընկերութեան։ ԹԼՈՏՈՐ ՍԴԷՖԱՆՈՒ

Կ. Պոլիս, 5 օգոստոս 89
643 — 8—12

ՄՍԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՀԻՒԹ

LIEBIG

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Ի ՖՐԷՅ-ՊԷՆՏՈՍ

Ոչ 1867էն ի վեր արժանացած է Միջազգային ամեն ցուցահանդէսներու մէջ ամենէն բարձրագոյն վարձատրութեանց։ Մեծ դիւրութիւն և խնայողութիւն. Վայրկենական պատրաստութիւն արգանակի, և ապուրի, համեմի, բանջարեղինաց համը բարեխառնելու գերբնտիր միջոց։

Հիւանդաց և ապաքինելոց համար կազդուրիչ գեղ։

Պահանջել այս ստորագրութիւնը [signature] կապոյտ մելանով։

236

Մեծաքանակ կը ծախուի գործակատարաց քով, ՆԷՆՆԻ ՔՕԼԼԷ և ընկ. Կ. Պոլիս, Թիճարէթ խան, թիւ 4։ Կը ծախուի նաեւ ուտելեաց վաճառականներու, դեղավաճառաց, նպարավաճառներու քով և այլն։

ՍԴՈԴԻ ՄՕՒԻԼ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սդոդ և Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքիս փորձ ընել այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն մէջէ որոց պաշտօնական յանձնարարեց փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրուձկան իւղն, իբր այդ վիճակին մէջ դիւրամարսելով և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հաչուած է, մանաւանդ այս յաջող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վ. Ն. Սուլթանին

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

69

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 2,085,347

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վիրենք ներկայացնել. Նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ·ՄԱՐԻԹԱՅՄ· ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԷՐՈԲԵԱՆ *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւպայեա օլունաճագ օն պին ատէտ Թէշի քանավաշօ չուվալըն պէհէրի պէշ ղրուշա Թալիպի Էօհտէսինտէ օլուպ աղօսթօսըն եիրմի ալթընճը կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլինտէն իԹասընա Թալիպ օլանլարըն լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 աղօսթօս 1889 716
Նօ. 28 2—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէյազ քէնար կէվէր չուհասը պին մէթրօ, պէհէրի ղըրք իւչ պուչուգ ղրուշա.

Իքինճի աղըր ալ էլպէօֆ չուհասը տօգսան մէթրօ, պէհէրի օթուզ տօգուզ ղրուշա.

Էնգըրտի զալըթան չուհասը իքի եւուզ մէթրօ, պէհէրի օթուզ սէքիզ ղրուշա.

Եէշիլ չուհա եւուզ իքի մէթրօ, պէհէրի եիրմի եէտի ղրուշա.

Ալ սաքսօնիա չուհասը պէշ եւուզ մէթրօ, պէհէրի եիրմի եէտի ղրուշա.

Հումա իմալի խիլիք ալաճասը իքի եւուզ Թօփ, պէհէրի օն պէշ ղրուշա.

Կիւվէզ սաքսօնիա չուհասը, իքի պին մէթրօ, պէհէրի եիրմի պիր ղրուշ օթուզ փարայա.

Պօզ ըէնկլի ինկիլթէրրա ապասը իքի պին պէշ եւուզ մէթրօ, պէհէրի եիրմի ղրուշա.

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարը իչուն միւպայեա օլունաճագ պալատէ մուբադգամ սէքիզ գալէմ էշեա Թիյաթը մուբադգամալէրի իլէ Թալիպի Էօհտէսինտէ օլուպ աղօսթօսըն եիրմիալթընճը կիւնի գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկինտէն իԹասընա վէ եիրմի եէտինճի կիւնի եւուզէ պէշ Թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 աղօսթօս 1889 717
Նօ. 59 2—2

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ ՖԷՊԻՒՍ

Տ...

Պատիւ ունինք ծանուցանել ձեզ թէ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ԵՂԲԱՐՑ քով տասն և հինգ տարուան աշխատութենէ և փորձառութենէ յետոյ, Բերայի Մեծ փողոցին մէջ ի թիւ 301 Տըմիվիլի Վաճառատան վերեւ հաստատած ենք Լուսանկարչատուն մը Ֆէպիւս անուամբ։ Այս լուսանկարչատուն արդի գիտութեան բոլոր կատարելագործութիւնները պիտի ունենայ։ Աշխատութիւնք փութով յառաջ կը տանին եւ բացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Սեպտեմբեր 1 ին։

Լուսանկարչական արուեստին էջ մեր երկար փորձառութիւնը, հաս ակուցեան մեզ շնորհելիք վստահութեան արժանի երեւելու մեր հաստատ կամքին միացած, քաջալերական ապագայ մը ցոյց կու տայ մեզ։

Ուստի չենք տարակուսիր, Տ..., թէ մեր կարողութիւնը փորձելէ յետոյ, պիտի յաճիք մեզ շնորհել ձեր յաճախորդութիւնը։

Ընդունեցէք եայլն։

ՊՕՂՈՍ ԹԱՐԽՈՒՆԵԱՆ
6—75 ԳՐԻԳՈՐ ՏԷՐ-ԱՐՍԷՆԵԱՆ
654 ԱԼԵՔՍ ԳԱՎԱՃԵԱՆ

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ
LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, Վճարեալ վնասներն իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Գամոնտոյի Պանգային դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի
ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԸՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

186

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլէ և Բօրէլ [illegible]

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Արփի որ սեպտ. 4ին Մարսիլիայէն և սեպտ. 11ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէնկրէլ որ պիտի մեկնի սեպ. 16ին.

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիա երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 300 Ֆրանք
Բ. » 220 »

[illegible]

Նաւուղչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԸՐԳՈՒ
Թիւ 17-18 Ֆրէնչէք Միլէֆ
371 Մոմհանէ փողոց, Թիւ 14

"ՖՕՐԹՈՒՆԱ"

Ընդհանուր ապահովագրական Անանուն Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Պէրլին յԱմին 1868
Դրմգլ. 1,875,000 Ֆր.
Պհեստ. դրամ 1,337,000 »

"ՏԻՒՍԷԼՏՕՐՖԷՐ"

Ծովային, Գետային եւ Ցամաքային ընդհանուր ապահովագրական Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Տիւսէլտօրֆ, 1845
Դրմգլ. 3,750,000 Ֆր.
Պհեստ. դրամ 3,099,367.15

Ընկերութիւնքս որք միացեալ են Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ, փոխադարձ երաշխաւորութեամբ կ'ապահովագրեն ամէն տեսակ վաճառք և դրամածրարներ, ընդդէմ ծովային, գետային և ցամաքային փոխադրութեան վտանգաց, խիստ չահաւոր պայմաններով։

ՀԱՆԶԷԱԹԻՇԷ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Հիմնեալ ի Համպուրկ յԱմին 1874
Դրամագլուխ 3,750,000 Ֆր.
Պահեստի դրամ 600,000 »

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածներ, կարասիք, մթերանոցներու և վաճառատանց մէջ ապրանքներ, աժմենաչահաւոր պայմաններով։ 583

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ ուզողներ կը հրաւիրուին դիմել առ ՏԻՐԱՆ Մ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ, ընդհանուր գործակալ վերոյիշեալ երեք ընկերութեանց, ի Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու Րասիմ Փաշա Խան, Թիւ 13 և 14։

THE CROWN PERFUMERY COMPANY

ՀՈՏԱՒԷՏ ՆԻՒԹՈՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՔ ԼՈՆՏՈՆԻ «ԹԱԳ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Այս գիւտութիւնները շատ խիստ են, և անքաղցատելի իր բուրման առատութիւն և տեւականութիւն։ Այսուհետ անհամեմատ մէկ քանիին անուններն.

ԹԷՆՔԼ ՎՈՒՏ (Թենկլի փայտ)
ՎՈՒՏ ՎԻՕԼԷԹ (Մանիշակ անտառաց)
ԼԻԼԻ ՕՎ ՏԸ ՎԱԼԷՅ (Շուշան հովտաց)
ՀՈՒԱՅԹ ՐՕԶ (Ճերմակ վարդ)
ԳՐԷՊ ԷՅՓԼ ՊԼՈՍՍԸՄ
ՀՈՒԱՅԹ ՀԷԼԻՕԹՐՕԲ
ՕԹԱՑԱՆՈԹԻՍ
ՄԱԹԻՕԼԱ
ՃՕՔԻ ՔԼԸԲ
ԷՍ. ԲՈՒՔԷ
ՄԱՐԵՇԱԼ ՆԻԷԼ
ԻԼԱՆ ԻԼԱՆ
ՕՐՈՆՈՆԱՔՍ

Այս և այսպէս ուրիշ հոտաւէտ նիւթեր մեծ հաչակ հանած են Եւրոպայի արքունեաց, ազնուականութեան և բարձր դասուն մէջ, իրենց հոտին փափկութեան և տեւականութեան համար։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԳՈՒՆՈՆԵԻ ՋՈՒՐ։ Ուրիշ [illegible] է գործարաններէ ելածէն գերազանց։ Մէկ փորձ միայն կը բաւէ։

ՕՐԱՆԻՆ ՓՈՇԻ ԴԷՄՔԻ ՀԱՄԱՐ։ Այս փոշին յաջողած է մինչեւ հիմա բոլոր գործածուածներուն տեղ և ընդունուած է ազնուականութենէն և բարձր դասէն։ Դիմաց գոյնին փափկութիւն կուտայ, առանց հետք թողլու, մորթը կը պահպանէ աւելէն, հովէն, և փշտիկները կ'արգիլէ։

Կեղծերէն զգուշանալու համար, պէտք է դիմել միայն ի Պոլսոյ միակ գործակալին ԼԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

231 Անգլիական ընդհանուր մթերանոց
Թիւ 95 և 97, Եւրոպէք Գալաթրոմ, Թրամուէյին կայարանին մօտ, Վոյվոտայի պահականոցին կից։

ԼՈԳԱՐԱՆՆԵՐՆ ՀԵՇՏԱԲՈՅՐ ԿԸ ԽՆԿՈՒԻՆ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐՈՎ

Լոգարանի եւ արդուզարդի համար

Այս աղերն, առողջապահական մեծ յատկութիւններ ունենալով, շատ անուշ կ'ընեն ջուրն և հեշտաբոյր հոտ մը կուտան նմա։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐԸ աննման ազդեցութիւն ունին գեղեցկացնելու և պահպանելու համար մորթը, թուլցածներն ընծայելով զայն, և գոյնին տալով գեղ ու թարմութիւն։

Արեւելեան Անուշահոտ Աղերը գործածելու են ՀԻՒԱՆԴԱՅ ՍԵՆԵԿԻՆ ՄԷՋ, զի կը նպաստեն օդը զովացնելու և հաճոյ են հոտոտելեաց։

Այս աղերուն հականեխական յատկութիւնները շատ օգտակար են մթերի հիւանդութեանց։

Ս. ԹՐԷՎԱՏՕ և ԸՆԿ. 27, Ճիուրի Սէնթ Լէոնոտ

Դիմել առ միակ գործակալն ի Թուրքիա
ԼԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, Զպահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 681

ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ ԳԱՐԵՋՈՒՐ

Ֆրիտէնլանտոսի Բէլ Այր Կ. Պոլսոյ կլիմային և բոլոր երկրոց ամէնէն [illegible] յարմար ըմպելիքն է։ Այս գարեջուր [illegible] ոչ մէկ վտանգաւոր [illegible] կը [illegible] ամէն գարեջրէն։

[illegible]

Դիմել ի [illegible] Գործակալին
ԼԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ.
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյին, Թիւ 95 եւ 97, Ղալաթիա։ 76

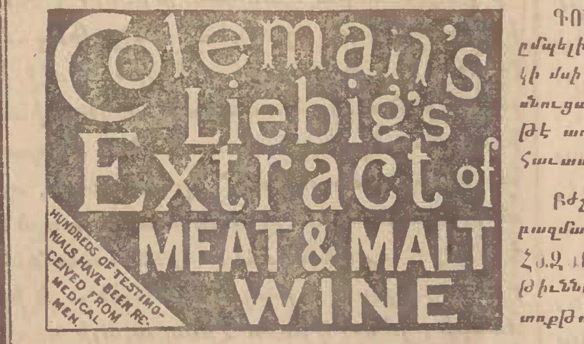

ԳՈԼԻՄԸՆԻ ԳԻՆԻՆ հեշտահամ և կազդուրիչ ըմպելի մ'է, բաղկացեալ Բորդոյի գինիէ, և Լիէպիկի մսի հիւթէ և Մալթի հիւթէ, կազմելով պայծառ սնուցանող, զօրաւոր և գրգռիչ խառնուրդ մը, որ թէ առողջ և թէ անկար մարդոց համար լաւ է հաւասարապէս։

Բժշկական համալսարանն հաւանած է նմա և բազմաթիւ նշանաւոր բժիշկները յանձնարարեալ է ՀԱԶԱՐԷ ԱՒԵԼԻ ԲԺԻՇԿ գրկած են իրենց վկայութիւններն։ Աստ կը թարգմանենք վկայութիւնն տոքթոր

Թ. ՌԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆՍԻ Մ. Ր. Ս. Ս. Լ. Լ. Մ. Ք. Ս. Ր. Ճ. ԵՒ ԸՆԿ.

26, Լորն Րոտ և 24 Համիլթըն Սգուէյր

Պրըմինհըմ, 2 սեպտեմբեր 1889

Պարոնայք —Ի նկատ առնլով խորդախ մըցման մը հանած գանազան լուրերը, կը փափաքիմ յայտնապէս գրուցել ձեզ թէ որչափ գոհ եմ ձեր Մսի և Մալթի պատրաստութենէն։ Քանի քանի անգամներ տեսած եմ ասոր առողջարար ազդեցութիւնն այն հիւանդութեանց վրայ որոց համար պատուիրած եմ զայն, և ինչ ինչ պարագայից մէջ ձեռք բերած եմ հրաշալի արդիւնքներ զորս պարզ գինին (առանց Մսի) չպիտի կրնար տալ։

Ընդունեցէք, և այլն և այլն.

Թ. ՌԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆՍ

Ի վերջոյ, [illegible] ԳՈԼԻՄԸՆԻ ԳԻՆԻՆ Լիէպիկի մսի և Մալթի խառնուրդով, [illegible] ի Թուրքիա [illegible] գործակալն [illegible]

ԼԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա 80

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԹԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԺՈՒՏ ԻՒՂ

Իբոֆոսֆիթ ով չուով և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Իբոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐՇԷԼ 443

MYRTOL du Dr LINARIX

1244 *Lauréat de la Faculté de Médecine de Paris*

Le **Myrtol Linarix** est présenté sous forme de Globules employés avec le plus grand succès contre les

AFFECTIONS CHRONIQUES DE LA POITRINE :
Rhumes, Bronchites, Catarrhe, Asthme avec Oppression et Palpitations.

Les **Globules de Myrtol Linarix** doivent être pris à la dose de 6 par jour : 2 le matin, 2 vers midi et 2 le soir.

Toutes les personnes qui prennent les **Véritables Globules du Dr Linarix** *s'accordent à reconnaître qu'elles respirent plus facilement.*

Exiger les **Véritables Globules Linarix** *de* **CLIN & Cie**, *de* **PARIS**, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.*

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ 1686

1889 ՅՈՒՆԻՍ 4 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վոսփորէն Էմինէօնու շոգենաւներ

11 — Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիք.
11 — Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.
11 — Եէնիմ. Մէգ. Պէօյիւք. Թար. Եէնիք. Ըսթէն. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
11 20 Պէյգօզ Բոշլայ. Չուպգ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
11 45 Ր. Ա. Գավագ Եէնիմ. Մէգպ. Պէօյտ. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիքթաշ
12 15 Պէօյիւք. Թարպ. Պէյգօզ Բոշլայ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
1 — Եէնիմ. Պէօյիւք. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.
1 30 Եէնիմ. Մէգպ. Պէօյիւքտ. Թարպ. Պէյգօզ Բոշլայ Չուպ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ.
2 — Եէնիմ. Մէգարպ. Պէօյիւքտէրէ Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
2 50 Մէգպ. Պէօյիւք. Թարպ. Պէյգօզ Բաշլ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
3 — Եէնիմ. Մէգպ. Պէօյիւք. Թարպ. Եէնիք. Ըսթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ Օրթ. Պէշիքթաշ
4 — Մէգպ. Պէօյիւք. Թարպ. Պէյգօզ Բաշլայ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք.
4 15 Եէնիմ. Մէգպ. Պէօյիւքտ. Թարպ. Եէնիք. Ըսթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ Օրթ. Պէշիք.
5 45 Եէնիմ. Մէգարպ. Պէօյիւքտ. Թար. Եէնիք. Ըսթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիքթաշ
7 — Եէնիմ. Մէգարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշլայ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Արնավ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ա. Ր. Գավ. Մէգպ. Պէօյիւք. Թարպ. Եէնիք. Միրկեօն Ր. Հիսար Պէպէք. Արնվ. Օրթագ. Պէշիք.
8 45 Մէգպ. Պէօյիւք. Թարպ. Պէյգօզ. Բաշլ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
9 — Եէնիմ. Մէգպ. Պէօյիւք. Թարպ. Եէնիք. Ըսթէն. Պօյաճ. Ր. Հիսար Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.
10 — Եէնիմ. Մէգպ. Պէօյ. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնվ. Օրթ. Պէշիք.
10 30 Եէնիմ. Մէգպ. Պէօյ. Թարպ. Եէնիք. Պօյաճ. Ր. Հիսար Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.
10 45 Եէնիմ. Մէգպ. Պէօյ. Թարպ. Պէյգօզ Բաշլ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
11 — Մէգպ. Պէօյ. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պէշիք.
12 — Մէգպ. Պէօյիւքտ. Թարպ. Եէնիք. Պօյաճ. Ր. Հիսար Արնվ. Օրթ.

Կամուրջէն Վոսփոր շոգենաւներ

12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէգ. Եէնիմահալլէ
1 — Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ր. Հիսար Պօյճ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյ. Մէգպ. Եէնիմ.
1 45 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշլ. Պէյգ. Թարպ. Պէօյիւք. Մէգպ.
2 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյ. Մէգպ. Եէնիմ.
2 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. Ր. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշլ. Պէյ. Թարապ. Պէօյիւք. Մէգարպ. Եէնիմ.
3 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ր. Հիսար Պօյճ. Ըսթէն. Եէնիք. Թարպ. Պէօյտ. Մէգպ. Եէնիմ.
3 30 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշլ. Պէյգօզ Թարպ. Պէօյիւք. Մէգպ. Եէնիմ.
4 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Ր. Հիսար Պօյճ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէգպ. Եէնիմ.
5 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէգպ. Եէնիմ. Ր. Ա. Գավագ
6 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթագ. Արնավ Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգ. Թարպ. Պէօյ. Մէգարպ. Եէնիմ.
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկունճ. Օրթագ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտ. Ա. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւքտ. Մէգ. Եէնիմ.
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէն. Թար. Պէօյ. Մէգ. Եէնիմ.
9 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշլ. Պէյգօզ Թարպ. Պէօյիւք. Մէգպ.
10 5 Գապ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպուգլը Բաշլ. Պէյգ. Թար. Մէգ. Ր. և Ա. Գավագ.
10 15 Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Պօյաճ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյ. Մէգարպ.
11 — Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկեօն Ըսթէն. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէգարպ. Եէնիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշլայ. Պէյգ. […]
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. […]
12 — Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք.